CİLT : 14 TOPLANTI : 14

T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

5 nci Birleşim

4 . 2 . 1975 Salı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I. - Geçen tutanak özeti 83:84

II. - Yoklama 84

III. - Başkanlığın Genel Kurula sunuşları 84,91

1. — Ankara, İstanbul, Adana ve İçel illerinde evvelce ilân edilmiş bulunan Sıkıyönetimin 5 . 3 . 1975 günü saat 24.00'e kadar uzatılmasına dair Başbakanlık tezkeresi. (3/131) 84:90,91

2. — Niğde Milletvekili Haydar Özalp ve 9 arkadaşının, Çay Kurumu bünyesinde (ÇAY - KUR) yaptığı keyfî ve partizan tasarruflarla görevini kötüye kullandığı, çay kampanyası sırasında çıkarılan kararnamelerle üreticiye ve millî ekonomimize zarar verdiği ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Gümrük ve Tekel eski Bakanı Mahmut Türkmenoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergesi. (9/40) 91:92

3. — Diyarbakır Milletvekili Hasan Değer ve 12 arkadaşının, Bakanlar Kurulunca canlı hayvan alımında tespit edilen taban fiyatlarını gereği gibi uygulamadıkları ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Ticaret eski Bakanı Fehim Adak ile Ticaret Bakanı Halûk Cillov haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergesi. (9/41) 92:95

4. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv ile Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, Afşin - Elbistan projesinin ihalesinde Bakanlık nüfuzunu kötüye kullanmak suretiyle Devleti zarara uğrattığı ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Cahit Kayra hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergesi. (9/42) 95

5. — Trabzon Milletvekili Ömer Çakıroğlu ve 9 arkadaşının, Bakanlığı zamanında yaptığı kanunsuz tasarruf ve tayinlerle görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Millî Eğitim eski Bakanı Mustafa Üstündağ hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergesi (9/43) 95:97

IV. — Seçimler 98

1. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, İkinci Beş Yıllık Plan döneminde kalkın-

Sayfa

ma fonu adı altında harcanması lâzım gelen meblâğın sarfedilmesinde büyük yolsuzluklar olduğu ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/15) 98

2. — Giresun, (Konya eski) Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, kayırma, usulsüzlük, yolsuzluk, nüfuz ticareti, vazifeyi suiistimal, yakınlarına menfaat temini, Hazineyi zarara uğrattığı ve yetkilerini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/20) 98:99

3. — Devlet Bakanı bulunduğu sırada görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Çanakkale Milletvekili Refet Sezgin hakkında bir Meclis Soruşturması yapılmasına dair Başbakanlık yazısını incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/21) 99

4. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ncu maddesine uyduğu iddiasıyle Maliye eski Bakanı Sait Naci Ergin hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/22) 99:100

5. — Cumhuriyet Senatosu İçel Üyesi Lütfi Bilgen ve 4 arkadaşının, İçel ili Gülnar Belediyesinde yolsuzluk ve kanuna aykırı işlemler yapıldığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle İmar ve İskân eski Bakanı Haldun Menteşeoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/23) 100

6. — Manisa Milletvekili Veli Bakırlı'nın, siyasî emniyet bakımından ağır bir suçla muhakeme edilen kişilerin yurt dışına çıkmalarında görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle İçişleri eski Bakanı Ferit Kubat hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/24) 100:101

7. — Konya eski Milletvekili Sadi Koçaş'ın, T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyan, adının afyon kaçakçılığına karıştığına dair haberlerin ve iddianın aydınlığa kavuşturulması bakımından eski Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı olan kendisi hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/25) 101

8. — Adana eski Milletvekili Ali Rıza Güllüoğlu'nun, üreticinin ürünlerinin ve tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gereken tedbirleri almadığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Ticaret eski Bakanı Naim Talû hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/26) 101:102

9. — Bolu eski Milletvekili Halil İbrahim Cop'un parlamenterin Anayasa teminatı altındaki hakkının kullanılmasına müdahalede bulunan memurlarını cezalandırmamak suretiyle bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Orman eski Bakanı Selâhattin İnal hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/27) 102

10. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, kanunsuz tasarruflarda bulunduğu ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı İhsan Topaloğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/28) 102

11. — Cumhuriyet Senatosu Ordu Üyesi Selâhattin Acar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu kararlarının tatbikinde fertlere eşit muamele yapmamaları suretiyle Anayasanın 12 nci maddesini ihlâl ettikleri ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu

Sayfa

iddiasıyle Maliye eski bakanları Mesut Erez, Sait Naci Ergin ve Ziya Müezzinoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/29) 103

12. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Cemalettin İnkaya ile Bursa Milletvekili Cemal Külâhlı'nın, takibettiği yanlış enerji politikası yüzünden Devleti büyük zarara uğrattığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı İhsan Topaloğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/30) 103:104

13. — Elâzığ eski Milletvekili Samet Güldoğan'ın, Karakaya Baraj yolunun güzergâhını değiştirerek ekonomi ve sanayimize zarar verdiği ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel ile Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski bakanları Sabit Osman Avcı, Nahit Menteşe ve Nuri Kodamanoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/33) 104

14. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın üniversitelerarası giriş sınavı sorularının çalınmasına sebebolmak ve sınavları iptal etmemekle görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Millî Eğitim eski Bakanı Orhan Dengiz hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/34) 104:105

15. — Trabzon eski Milletvekili Necati Çakıroğlu'nun, Devlet imkânlarını kötüye kullanarak iş adamlarına menfaat temin ettiği ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Sanayi ve Teknoloji eski Bakanı Nuri Bayar hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/35) 105

16. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üyesi Özer Derbil ve iki arkadaşının, Elektrofer Firmasına gerekli teşvik belgelerinin ve ithal izinlerinin verilmesi ile alınan teminat mektuplarının paraya çevrilmesinde görevi kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesi ile 1567 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine uyduğu iddiasıyle Dış Ekonomik İlişkileri eski Bakanı Özer Derbil, Gümrük ve Tekel eski bakanları Haydar Özalp, Fethi Çelikbaş ve Mahmut Türkmenoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/36) 105:106

17. — İçel Milletvekili İbrahim Göktepe ve 12 arkadaşının, T. K. İ. Genel Müdürlüğüne ait resmî otonun plakasını değiştirerek özel işlerinde kullandığı ve bu eyleminin, Taşıt Kanununun 14 ve 16 ncı, T. C. Kanununun 240 ile 350 nci maddelerine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Cahit Kayra hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi (9/37) 106

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

İçel Milletvekili İbrahim Göktepe ve 15 arkadaşının, Türkiye - Radyo Televizyon Kurumunu, Anayasa ve 359 sayılı Kanunun tayin ettiği yayın esaslarından uzaklaştırdığı ve bu eylemin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Bülent Ecevit (9/38) ve

C. Senatosu Manisa Üyesi Ruhi Tunakan ve 15 arkadaşının, Pamuk Taban Fiyatları ile ilgili Kararnameleri yanlış uygulamaları nedeni ile görevlerini kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle

Köy İşleri ve Kooperatifler eski Bakanı Mustafa Ok ile Maliye eski Bakanı Deniz Baykal (9/39);

Haklarında birer Meclis Soruşturması açılmasına dair önergeleri okundu; kurulacak Türkiye Büyük Millet Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonlarının 16'şar üyeden teşkili, komisyonların çalışma sürelerinin üye seçimi tarihinden başlaması ve ilgili bakanların yazılı görüşlerini üye seçimi tarihinden itibaren 15 gün içinde vermeleri kabul edildi.

Gündemde yer alan diğer, Türkiye Büyük Millet Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonlarına gösterilecek adaylar henüz tamamlanmamış olduğundan,

Birleşime saat 16,09'da son verildi.

Divan Üyesi
Yozgat
İlhami Çetin

Başkan
Kemal Güven

Divan Üyesi
Kayseri
Tufan Doğan Avşargil

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN : Kemal Güven

DİVAN ÜYELERİ : Mehdi Keskin (Kastamonu), Tufan Doğan Avşargil (Kayseri)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik toplantısı 5 nci Birleşimini açıyorum.

II. — YOKLAMA

BAŞKAN — Otomatik cihazla yoklama yapılacaktır. Arkadaşlarımızın, anahtarlarını sağa çevirmek suretiyle, beyaz düğmeye basmalarını rica ederim.

Yeni gelen arkadaşlarımın da yoklamaya katılmalarını rica ediyorum efendim...

Yoklamaya katılmamış sayın üye var mı efendim?

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Yoklama işlemi bitmiştir.

Çoğunluğumuz vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Ankara, İstanbul, Adana ve İçel illerinde evvelce ilân edilmiş bulunan Sıkıyönetimin 5 . 3 . 1975 günü saat 24.00'e kadar uzatılmasına dair Başbakanlık tezkeresi (3/131)

BAŞKAN — Gündemin 1 nci maddesinde yer alan Sıkıyönetim süresinin uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi vardır, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Kıbrıs'la ilgili genel durumun gerginliğini sürdürmesi nedeniyle, halen Ankara, İstanbul, Adana ve İçel illerinde uygulanmakta olan Sıkıyönetimin 5 . 3 . 1975 günü saat 24.00'e kadar bir ay süre ile uzatılmasının, Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı, Bakanlar Kurulunca 31 . 1 . 1975 tarihinde uygun görülmüştür.

Gereğinin yapılmasını saygıyle arz ederim.

Ord. Prof. Dr. Sadi Irmak
Başbakan

BAŞKAN — Konu üzerinde söz alan arkadaşlarımın isimlerini okuyorum efendim :

Cumhuriyetçi Güven Partisi Grupu adına Sayın Talât Oğuz, Demokratik Parti Grupu adına Sayın Mehmet Altınsoy; şahısları adına Sayın Enver Akova ve Sayın Süleyman Genç.

Sıkıyönetimin uzatılmasının gerekçesini izah için, Sayın Başbakan Sadi Irmak'a söz veriyorum. Buyurunuz efendim.

BAŞBAKAN SADİ IRMAK (C. Senatosu Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri;

İşbaşına geldiğimiz günden beri, Sıkıyönetimin kaldırılıp normal yönetim dönemine geçilmesi için büyük çaba harcamaktayız. Çünkü bizce sıkıyönetim ancak müstesna zamanların bir yönetim tarzıdır. Normal olan, bir an önce, tabiî yönetime dönmektir. Sıkıyönetimi ilâna sebebolmuş olan hâdiselerin, gösterdiğimiz olağanüstü barışçıl tutum neticesinde düzelmesini, yumuşamasını ve kesin bir sonuca varmasını bekledik ve özledik. Ne çare ki, bütün bu barışçıl gayretlerimiz karşı taraftan bir anlayış göremedi. Türk cemaatinin ölüm korkusundan âzade ve özgür yaşamasını sağlayacak tek yöntem olan Federal Bağımsız Kıbrıs Devletini kurma hususunda, yani barış alanında Türkiye olarak ve Türk cemaati olarak elimizden gelen her şeyi yapmış bulunuyoruz. Hemen ilâve etmeliyim ki, barış uğrunadır bütün çabalarımız; ne Kıbrıs Rumlarına, ne Yunanistan'a, ne de hatta Amerika'ya verilecek bir tavizimiz yoktur.

Kıbrıs'ta nihaî barışı sağlamak için, bu son dönemde büyük girişimlerde bulunduk. Bu meyanda Magosa Limanını dünya ticaretine açtık. Ne çare ki, bu derece barışçıl bir davranışımız karşı tarafın son derece kötü bir davranışı ile mukabele gördü ve bir nevi illegal bir liman ilân edildi. Magosa. Magosa Limanına uğrayacak gemilerin, Ada'nın diğer limanlarına uğratılmayacağı tehdidi savuruldu ve icraya konuldu. Türkiye ve Kıbrıs'taki cemaatimiz, barışa yeni bir katkıda bulunmuş olmak için, Lefkoşe Havaalanının trafiğe açılması hususunda, son derece yapıcı fikirler ve teklifler ileri sürdü. Fakat her defasında anlayışsızlıkla karşılaştık. Öyle ki, bugün hâlâ Ada'nın can damarını teşkil eden ve ekonomisine her iki taraf için de feyiz getirecek olan bu hava limanı açılamamıştır. Türlü mazeretler ve türlü karşı teklifler ileri sürülerek açılma önlenmiştir.

Nihayet, Ada Rumlarının daha rahat yaşayabilmelerini sağlamak için, büyükçe bir miktar Rum kitlesinin kontrolümüz altındaki bölgeye kabulünü de üzerimize aldık. Bu bizim için büyük bir riskti; fakat barış uğruna bunu da yaptık. Bütün bunlar ne yazık ki en küçük anlayış ve mukabele görmedi. Bu suretle Kıbrıs bunalımı bir ay evvelindeki halinde bile değil, ondan daha ümitsiz bir durumda bulunmaktadır.

Durum böyle iken Yunanlı komşularımız bir de hiç yoktan Ege meselesini ortaya atmışlardır. Evvelâ mesuliyet taşıyan ve fakat sorumsuzluğun örneği olan bir Yunan Bakanı harp açmaktan bahsetmiştir. Gerçi bu sözün bir zuhül olduğu Başbakan tarafından tavzih edilmişse de, yine bahis ağırlığını korumaktadır.

Başka bir defa, bakıyoruz, Yunan gemilerinin Doğu Egeye doğru taarruz kastıyle yola çıktıkları söyleniyor ve arkasından bu da tekzibediliyor. Bütün bunlar, şüphe yok ki, bir iyi niyetin belirtisi olarak gösterilemez.

Son günlerde durum böyle iken Yunan Hükümetinin bir de, Lahey Adalet Divanına gitme teklifiyle karşılaşmış bulunuyoruz. Türkiye, ancak hakları üzerinde dava sahibi olan ve bu konuda son derece haklı olduğunu bilen bir memleket sıfatıyle adil mahkemeler huzuruna gitmekten çekinmez; ama biz bütün ihtilâflarımızı önce ilgililer arasında bir masaya otururarak ve bir barış anlayışı atmosferi içinde kararlaştırmayı daima tercih etmiş bir milletiz. Bizden evvelki hükümetler bunu yapmıştır, biz de bunu yapmaya devam ediyoruz.

Şimdi Yunanistan Hükümetine son bir defa daha bir çağrıda bulunuyoruz:

«Ege hususundaki görüş ayrılıklarımızı, Milletlerarası Adalet Divanına gitmek kaydı da mahfuz olmak şartıyle, buyurun bir masada evvelâ bir görüşelim; ihtilâfımız nedir, bunun bir adını takalım ve mümkünse kendi aramızda anlaşma çaresini bulalım.»

Bu talebimizin nasıl bir mukabele göreceğini bilmemekle beraber, mazideki emsallerine bakarak yine de ümidimizi muhafaza etmek istiyoruz.

Bu durumda sıkıyönetim ilânına sebebolmuş olan dış meselelerimizde bir yumuşama, bir gerileme, bir iyileşme müşahede edilmemektedir. Yüksek Meclise sıkıyönetimin bir ay daha uzatılması teklifini getirmiş olmamızın başlıca sebebi budur. Bunun yanında, son zamanlarda son derece az bir azınlıklar grupunun memleket huzurunu bozacak ölçülere varmış olan tahrikleri, faaliyetleri ve eylemleri de ayrıca durumu ağırlaştıran bir faktör olarak karşımızda bulunmaktadır.

Bütün bu şartlara rağmen, sıkıyönetimin uzatılmasındaki zorunluğu kabul etmiş olmamıza rağmen, sıkıyönetim tarzımızda özgürlüklere kabil olduğu kadar dokunmamak yolunu tutmakta olduğumuz, tahmin ederim ki, Yüksek Meclisin gözünden kaçmamaktadır. Elbette tahrikler, taassup hareketleri, ki hepsinin müşterek sonucu özgürlüklerin yok edilme-

sine varır, bunun karşısında Hükümet olarak derece derece her kuvvetimizi ve imkânımızı da kullanmak azmindeyiz.

İşte, iç ve dışta kısaca özetlediğim bu durum karşısında, Hükümet, zorunlu olarak sıkıyönetimin bir ay daha uzatılmasını Yüksek Heyetinize önermeye karar vermiştir. Elbette hüküm ve karar Büyük Millet Meclisinindir.

Bu vesile ile Yüce Meclise Hükümetin saygılarını sunarım. (Alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.

C. G. P. Grupu adına Sayın Talât Oğuz, buyurunuz efendim.

Sayın Oğuz, sürenizin 20 dakika olduğunu hatırlatmak isterim efendim.

C. G. P. GRUPU ADINA TALÂT OĞUZ (Mardin Milletvekili) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri;

Sıkıyönetimin bir ay daha uzatılmasıyle ilgili Hükümet tezkeresi Yüce Mecliste okunmuş bulunmaktadır. Parlamenter demokratik rejimlerde sıkıyönetimin uzun bir zaman devam etmesinin uygun olmayacağı düşünülebilir. Ancak, sıkıyönetimi zorunlu kılan şartlar varsa bu yola başvurulması tabiîdir ve Anayasaya uygundur.

Sıkıyönetim uygulamaları tamamıyle yasalar çerçevesi içinde yürütülmektedir. Demokratik nizamı benimsemiş bütün Batı ülkelerinde, memleketin millî birlik ve beraberliği, vatandaşların huzur ve emniyeti, Devletin iç ve dış güvenliği için, Anayasa kuralları içinde sıkıyönetime başvurulması imkânı vardır. Sıkıyönetim, kaynağını Anayasadan alan meşru bir yönetim şeklidir. Türkiye'nin bugün karşı karşıya bulunduğu iç ve dış koşullar günbegün ağırlık kazanmaktadır. Kıbrıs davası muallâkta olup siyasî bir çözüme dönüşmemiştir. Türk Silâhlı Kuvvetlerinin başarısı henüz siyasî sahada neticeye ulaştırılmamıştır. El'an kahraman Mehmetçik Kıbrıs'ta şerefli kumandanlarıyle büyük bir vakarla nöbet beklemekte, tetkikte bulunmaktadır.

Türkiye, Kıbrıs durumuyle ilgili olarak bugün savaş ve barış arasında bir durumda bulunmaktadır. Şanlı ordumuzun milletlerarası bir hakkımızın kullanılmasında kazandığı olumlu neticeyi, diplomasi alanında tescil ettirmenin hepimize düşen millî bir görev olduğunu ilk günlerden beri savunmuşuzdur. Kıbrıs sorunu henüz halledilmiş olmaktan uzaktır.

Bu nedenle, başta siyasî partilerimiz olmak üzere, milletçe, yakın tarihimizde cereyan eden çekişmeler ve bu çekişmelerin sonunda uğradığımız zararları hiç birimizin, hele hiç bir politikacının aklından çıkarmaması gerektiğini düşünüyoruz.

Türkiye, Ortadoğu'da ağırlığı ve gücü olan bir devlettir, çeşitli gaileleri olan ve birçok haklı davalarında Türkiye'den samimi dostluk gören bazı komşularımızın ülkemizin iç huzur ve güvenliği ile ilgili hususlarda, devletler arası kurallara aykırı haraket etmelerini, tahrik ve teşvik politikasını gütmelerini memleketimizin millî menfaatleri açısından tasvip etmemekteyiz. Türkiye'nin komşu devletlerin dış faaliyetlerini yakından takip etmesi, milletlerarası siyasî, hukukî, iktisadî ve kültürel münasebetlerle kamufle edilmek istenilen ve Türkiye'yi içten yıkmaya matuf hareketler yakından takip edilmeli ve gelişmelerini büyük bir titizlikle izleyebilmeli, ona göre etkin tedbirlerini alabilmelidir. Türk milleti sabırlıdır, fakat sabrı taşırıldığı zaman mücadele azminin sınırı yoktur. Ülkemizde fesat kaynatmak istiyenleri barındıran, besleyen, teşvik eden, eğiten, silâhlandıran hiçbir idare bizden dostluk bekleyemez. İyi komşuluk isteyenler, bunun gereğini yerine getirmelidirler. Bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu iç ve dış koşullar iki süper devlet arasındaki detant denilen yumuşama politikasının gücünü yitirmesi komşularımızın silâhlanmaları, helenizmin hayali ile yaşayan Yunanistan'ın son günlerdeki siyasî çıkışları her şeyden evvel iç ve dış yönden daha güçlü millî birlik ve beraberlik ruhu etrafında toplanmamızı gerektirmektedir. Türkiye'nin millî menfaatleri bir an evvel parlamento çoğunluğuna dayalı, kuvvetli, tutarlı, Yüce Meclisten itimat oyu alabilecek bir hükümetin kurulmasını zorunlu kılmaktadır. Partiler Türkiye'nin millî ve hayatî davalarında parti ve oy hesabından tevakki etmelidirler. Son ay ve günlerde istikbalin teminatı, ilim ve irfan yuvası bulunan üniversite ve yüksek okullarımızda 12 Mart'ın arefesini ve ortamını andıracak şekilde çatışmalar başlamış, fikir ve düşünce özgürlüğü eyleme dönüşerek, üniversite ve yüksekokul bahçe ve koridorları kana boyanmıştır. Atatürk gençliğini, ilim ve irfan mümessillerini bu şekilde görmek, bizlere son derece üzüntü vermiştir. Atatürk, «gençliği yetiştiriniz, onlara ilim ve irfanın müspet meyvelerini veriniz, aydınlığa onlarla kavuşacaksınız» demiştir.

Eğer hepimiz, Atatürk'çü ilkelere bağlı olarak, Atatürk yolundan ayrılmak istemiyorsak, Türkiye'yi Batı uygarlık düzeyine çıkartmak idealini taşıyorsak, gençliği her türlü politik çıkar ve istismar dışında,

millî birlik ve beraberlik ruhu etrafında toplama şuuruna malik olmalıyız. Fesattan, kinden, husumetten, tahrikten, tevakki etmeliyiz. Hepimizin vazifesi memlekette huzur ve sükûnun bozulmaması için sıkıyönetimin idaresine yardımcı olacak iken, nedamet getirmedikleri halde, af kanunu ile serbest bırakılmış olan devlet düşmanı, demokrasi düşmanı aşırı sol militanlar yeniden örgütlenmişler ve yıkıcı faaliyet eylemlerine yeniden başlamışlardır. Bu gelişmeler karşısında son derecede dikkatli olmak zorundayız. Parlamento ve parlamenter rejimle hiçbir sonuç alınamayacağı, tek çıkar yolun silâhlı iç savaş olduğu yolunda broşürler bastırılıp yayınlanmıştır. Türk devletini yıkmak, içinden çökertmek amacını güttüklerini, hangi dış merkeze bağlı olduklarını gizlemek lüzumunu hissetmeyen, ihtilalci aşırı sol örgütler, yıkıcı propağandalarına hız vermişlerdir. Bu faaliyetin içinde ve ardında bulunan bedbahtlar, Türklükten, Atatürk'çülükten zerre kadar nasibini alamayan insanlardır.

Cumhuriyet Hükümetinin bazı illerde uygulanan sıkıyönetimin bir ay daha uzatılması teklifini Cumhuriyetci Güven Partisi Grupu olarak müspet karşılıyoruz. Bu teklife olumlu oy vereceğimizi ifade eder, Yüce Parlamentoya saygılar sunarız. (C. G. P. sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Oğuz.

Demokratik Parti Grupu adına Sayın Mehmet Altınsoy, buyurun efendim.

D. P. GRUPU ADINA MEHMET ALTINSOY (Niğde Milletvekili) — Muhterem Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri;

Dört ilde sıkıyönetimin bir ay daha uzatılması hususuadaki Sayın Başbakanın önerilerini dinledik. Daha evvel, daha fazla ilde sıkıyönetim ilân edilmesinin gerekçelerini ve bu sıkıyönetimin temdit edilmesinin gerekçelerini hep yüksek huzurlarınıza Millî Savunmt Bakanları getirdi. Yani bir manasında sıkıyönetimin ilânı ve müddetinin uzatılması devamlı dış ilişkilerle, dış tehlikelerle ilgili olarak yüce huzurunuza geldi. Bu sefer de Sayın Başbakanın izahatında, mesele, tamamen dış tehlikelerden bahisle, dış meselelere bina edilerek dört ilde bir ay daha sıkıyönetimin uzatılması hakkında empoze edildi. Ancak, yüce huzurunuzda bir hususa işaret etmek isteriz; bugüne kadar devam eden dört ildeki sıkıyönetim çalışmalarında bazı iç meselelerin hallinde, bazı iç meselelere sıkıyönetim kumandanları değinme zorunluğunu hissettiler. Sıkıyönetim kumandanlıklarından bildiriler, tebliğler neşredildi. Bunlar iç meselelere taalluk ediyordu. İç huzurun olmadığının, iç huzurun bozuk işaretlerini veren bazı hadiseler cereyan etti. Şu haliyle gösteriyor ki, sıkıyönetimin dört ilde bir ay daha uzatılması, artık, sadece dış meselelerle ilgili değil, iç huzurla, iç meselelerle de ilgili hale gelmiştir.

Bilhassa üniversite duvarları arasında kanlı hadiselerin cereyan etmiş olması, devletin emniyet kuvvetlerinin ilgilenmeye mecbur olduğu bazı hadiselerin cereyan etmiş olması, sıkıyönetimin iç meselelerle de ilgili hale geldiğini gösteren işaretlerdir.

Bu nedenle biz Demokratik Parti olarak, sıkıyönetimin ilânı ile ilgili iç meselelerin yüce huzurunuzda brikaç noktasına değinmenin zaruretine inanıyoruz.

12 Mart'tan sonra, 12 Mart sonrası tatbikatı dolayısıyle yer altına çekilmiş olan anarşik gruplar, son zamanlarda yurtta hâsıl olan siyasî buhran ve ekonomik bunaltıdan istifade ederek tekrar su yüzüne çıkma istidadı göstermiştir. Bu meyanda enternasyonal komünizmin, beynelmilel Marksist tatbikatın denemesini yapmak üzere şimdilik ve evvelâ üniversite duvarları içerisinde bazı hadiseler cereyan etmiştir. Maksat; bu provaları yaptıktan sonra, kâfi miktarda hadise geliştirildikten sonra meseleyi sokağa dökmek gibi.. Bu arada Hükümetin, güvenoyu almamış bir Hükümet olması nedeniyle ve biraz da, henüz memleketin iç ve dış meselelerinde hadiseleri bütün derinliğine değerlendirecek kadar bir zaman geçmemiş olması dolayısıyle, bu tarz davranışların karşısına hassasiyetle Devletin meşru güçlerini, emniyet kuvvetlerini vaktinde çıkaramamış olmaları dolayısıyle; karşı gruptan olanlar; bu hareketlere karşı bir meşru müdafaa, bir nefis müdafaası dolayısıyle, mukabil harekete geçmişlerdir. Hareket, şimdilik günlük politikadan, siyasî davranışlardan müstakil, gençler arasında karşılıklı gruplar halinde cereyan etmektedir. Ancak, hareketi bu safhada ve bu merhalede bırakmak istemeyen bazı siyasî çevreler, bu hareketlere sahip çıkmak istemekte, gençlerin kamplara ayrılmasına, bölünmesine ve bribrilerine vurdurulmasına gayret etme istikâmetinde bazı davranışları bizim tarafımızdan müşahede edilmektedir. Biz gençliği, memleketin yarınını emanet edeceğimiz millî değerlere saygılı, manevî değerlere saygılı, yarına kendini hazırlayan, bu hazırlığın içerisinde milliyetçi, maneviyatçı bir görüşle yetişmeye çalışan gençlik olarak kabul ediyoruz. Aralarında bir ayrılığın, karşılıklı vuruşmanın, hele bunun kanlı olaylara dönüşme-

sinin şiddetle karşısındayız ve aleyhindeyiz. Gençleri, bu istikâmette vuruşmaya götürme gayretlerinin kendisine verdiği sağduyu ile bu tarz hareketleri hüsrana uğratacağına inanıyoruz.

Ancak, bu arada Hükümetin de, gelişen hadiseleri, ileride daha vahim istikâmete gitme istidadı gösteren, şimdiden bazı belirtileri ortada bulunan bu hadiseleri dikkatle takip etmesi, tarafları, bilhassa taraf olacak istikâmette gelişme gayretlerinin nereden, hangi kaynaktan geldiğini iyi tespit ve teşhis etmesini ve bunun da vakit geçirmeden yapılması gerektiğine inanıyoruz.

Muhterem arkadaşlar,

Sıkıyönetimin ilânı, Sıkıyönetime 4 ilde bir ay daha devam edilmesini, Sayın Başbakan, bilhasa dış gelişmelere, dış hadiselerin bugün aldığı renk ve şekle bağlayarak yüce huzurunuzda meseleyi izah etti.

Ancak, bize öyle geliyor ki, Sayın Başbakan'ın buradaki izahatı, bir açık celsede söylenebilecek kadarı ile iktifa edecek istikamettedir. Buradaki beyanın tahtında müstetir olan bazı hususların mevcut olduğu intibaını biz Sayın Başbakan'ın ifadesinden aldık. Onun için konuşmamın sonunda bazı hususlar hakkında Hükümetin izahat vermesini, bir başka yoldan talep edeceğiz.

Şimdilik, bir açık celsede değinilmesi mümkün olduğu istikamette sıkıyönetimin 4 ilde bir ay daha uzatılması için dış meselelerin aldığı renk ve şekle temas etmeye çalışacağız.

Evvelâ şuna işaret etmek isteriz ki, Kıbrıs meselesinde ve bilhassa İngiliz üslerinde bulunan ırkdaşlarımızın kendi yuvalarına kavuşması istikametinde Hükümetin müspet çalışmasını ve aldığı mesut neticeden dolayı kendilerini yüce huzurlarınızda bir defa tebrik etmek ve teşekkür etmek isteriz.

Ayrıca, Orta - Doğu memleketleriyle olan münasebetlerimizde ve bilhassa Libya ile yapılan anlaşma, Irak Hükümeti ile yapılan boru hattı anlaşmasında, Hükümetin, bilhassa 1960'dan bu yana gelmiş geçmiş hükümetler arasında en müspet ve en verimli işi yapmış olmasına işaret etmek ister ve Hükümeti tebrik etmek isteriz.

Ancak, Kıbrıs meselesinde, diplomatik sahada meselenin vardığı yeni safhada Hükümetin bazı hususlara dikkatini de çekmek isteriz.

Kıbrıs'ta diplomatik münasebetlerin, mahallî liderlerin insiyatifine bırakılmasının pek isabetli olmadığı kanaatindeyiz. Bazı meselelerin Sayın Denktaş'la Klerides arasında halledilmesi ve bazı emrivakilerle karşı karşıya kalınması bu davranışın sonucu olarak mukadder görünmektedir bize. Türk Hükümetinin ve Türk Devletinin bazı emrivakilerle karşı karşıya kalmaması için şimdiden bazı tedbirler almasında zaruret görmekteyiz.

Ayrıca, Yunanistan'la olan münasebetlerimizde ve bilhassa Ege denizindeki petrol arama ve kıta sahanlığı meselesinde bugünkü Hükümetin davranışının bizce izahı biraz güç olmaktadır. Ancak bu mevzuda bilmediğimiz, mâlûmatımız olmayan bazı meselelerin de bulunduğunu tahmin ediyoruz. Bu meselelerin bir açık celsede yüce huzurlarınızda anlatılmasında Hükümetin mahzur telâkki ettiğini de düşünerek, bazı meselelerin bir gizli oturumda görüşülmesini, konuşmamın sonundaki arz edeceğim gerekçelerle isteyeceğiz. Onun için şimdilik kıta sahanlığı ve Ege Denizi meselesine fazlaca girmek istemiyoruz.

Hükümetin, Lahey Adalet Divanına gitme hususundaki Yunanistan teklifine karşı vermiş olduğu beyanın da üzerinde durmak isteriz.

Lahey Adalet Divanına gitmek bizim ve Yunanistan'ın ayrı ayrı insiyatifi dahilindedir. Milletlerarası enternasyonal bir adalet mercii olan Lahey Adalet Divanına gitmekte Türk Hükümetinin, Türk Devletinin herhangi bir çekindiği nokta yoktur. Ancak, buraya giderken ihtilâfın hududunu ve şumulünü iyi tespit ederek gitmenin faydalı olduğu kanaatindeyiz. Bu meselede bazı söyleyeceğimiz hususlar var. Ancak, hükümetten alacağımız izahattan sonra asıl kanaatlerimizi belirtmenin faydalı olduğu kanaatindeyiz.

Bu vesile ile Yunanistan - Türkiye münasebetleri, bilhassa Kıbrıs ve Ege Denizi münasebtleri dolayısıyle Türk - Amerikan münasebetlerinin sıkı sıkıya alâkalı olduğunu ve sıkıyönetimin uzatılmasında Türk - Amerikan münasebetlerinin ehemmiyetli bir yer işgal ettiğini işaret etmek isteriz. Türkiye'ye yapılan Amerikan yardımının kesilmesinde Amerika'da cereyan eden müzakereleri ve münakaşaları yakinen takip etmek mecburiyetindeyiz. Bu meyanda, Amerikan Hükümetinin realist davranışına, müspet hareketine işaret etmek isteriz. Ancak, Amerikan Parlamentosunun, bilhassa Temsilciler Meclisinin Rum ve Ermeni menşeli bir - iki milyon insanın reyine tamah ederek Türkiye'ye karşı takındıkları tavırı da esefle işaret etmek isteriz. («Bravo» sesleri) Ancak, Amerika'da cereyan eden bu hadiselere karşı Türkiye'nin müstağni olduğuna da işaret etmek isteriz. Çünkü, bizim Batı ittifakı camiasında bulunmamız, NATO'da bulunmamız

Amerika'nın davranışı ile veya Türkiye'ye yaptığı maddî yardım ile doğrudan da ilgili değildir. Eğer Türkiye NATO camiasında bulunmayı kendi idealine uygun telâkki ederse, günün birinde Amerika da NATO'dan çekilirse Türkiye oradaki vazifesine devam edecektir. Amerika yardımını, bazı gazetelerin ve bilhassa dünyadaki sol temayüllü matbuatın anlattığı gibi, Amerika'dan alınan 96 milyon dolara bağlamak da mümkün değildir. Yardımın manası, medlûlu ve şumulü Amerika'dan alınan maddî rakamla ifade edilecek dolardan ibaret değildir. Bunun altında çok şeyler vardır. Ancak, bu meselenin bir açık celsede derinliğine tartışılmasının mahzuruna da işaret etmek isterim.

Bu nedenle, Türkiye Devletinin harp ilân etmesine, bir ittifaka dahil olmasına veya bir ittifaktan çıkmasına yetkili olan, en yetkili merci olan Yüce Heyetinizin bütün bu mevzularda genişliğine ve derinliğine bilgi almasında zaruret görmekteyiz. Bu bilginin de ancak, Hükümet tarafından bir gizli celsede verilmesinin daha uygun olacağı, zaruri olduğu kanaatindeyiz.

Şimdi, Örfî İdarenin 4 ilde bir ay daha uzatılmasına karar verebilmemiz, reyimizi tam takdir edebilmemiz için, deminden beri arz etmeye çalıştığım bazı hususların derinliğine ve genişliğine bilinmesine ihtiyaç duymaktayız.

Bu nedenle, Yüce Başkanlığa bir gizli oturum önergesi takdim ediyoruz. Yüce Heyetinizin kabulüne mazhar olduğu takdirde, Hükümetin vereceği izahatı gizli oturumda dinleyecek, ona göre Örfî İdare hakkındaki reyimizin rengini belli edeceğiz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Altınsoy.

Millî Selâmet Partisi Grupu adına Sayın İsmail Müftüoğlu, buyurun efendim.

M.S.P. GRUPU ADINA İSMAİL MÜFTÜOĞLU (Sakarya Milletvekili) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin muhterem üyeleri; Örfi İdarenin uzatılmasiyle ilgili Hükümet teklifinin görüşülmesinde, Millî Selâmet Partisi Grupunun görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunuyorum.

Örfî İdarenin uzatılmasının esbabı mucibesi olmak üzere, Kıbrıs olaylarının henüz intaç edilmediği, nezaketini muhafaza etmekte olduğu, dolayısıyle Örfî İdarenin uzatılması sebeplerinin henüz ortadan kalkmadığı ve talebe olayları ifade edilmektedir. Hakikaten, Kıbrıs konusu henüz nihaî bir çözüme bağlanmış değil, talebe olayları da gün geçtikçe kesafet peyda etmektedir. Bir ülkede örfî idarenin sürekli olarak muhafaza edilmesi tasvip edilecek bri husus değildir. Her ne kadar mevcut örfî idareler, bilhassa örfî idare kumandanlarımızın fevkalâde dirayetli ve nazik tutumları sayesinde halkımız tarafından hemen hemen hissedilmemekte ise de; buna rağmen, bir ülkede Örfî İdarenin sürekli olarak kalması ne temenni, ne de tasvip olunabilir. 3 yıldan beri, sürenin % 80 ini Örfî İdare ile geçirmiş bulunuyoruz. Bu durumu normal saymak mümkün değildir. Örfî İdare bir an evvel kaldırılmalı; fakat ondan önce, Örfî İdareye sebep olan olaylar bir an evvel ortan kaldırılmalı ve millî güvenliğimiz sağlam temellere oturtulmalıdır.

Bu münasebetle, Örfî İdareye sebep olan her iki konu üzerinde durmakta fayda ve zoruret görüyoruz.

Talebe olayları, bilindiği gibi son yıllarda 1969-71 arasında kesafet peyda etmiş, büyük huzursuzluk meydana getirmiş ve 12 Mart hadisesine sebebiyet vermiştir. 12 Mart'tan sonra Türk Silâhlı Kuvvetlerinin büyük gayretleriyle talebe olayları bastırılmış, bunların mesulü olan aşırı, solcular hakkında gereken kanunî takibat yapılmış ve huzur yeniden tesis edilmiştir. Bu kere, yeni hükümet buhranından sonra bu olaylar tekrar sıklaşmış olup eski aşırı solcu militanlar tekrar çeşitli kuruluşlarda etraflarına adamlar toplayarak sürekli ve planlı bir şekilde hür demokratik rejimi yıkmak için faaliyet göstermektedirler. Bu faaliyetlerin talebeler arasında zemin bulması üzülecek bir olaydır. Biz bunun temel sebebini, maarifin yanlış bir temele oturmasında görüyoruz. Çocuklarımız materyalist bir zihniyetle yetiştirilmede, millî ve manevî değerlerimizin öğrenilmesinden adeta kaçınılmakta ve her imkânla buna mani olunma ya çalışılmaktadır. Bu tutumun neticesi olarak, gençlerimiz kalpleri boş yetişiyor ve dolayısıyle kolaylıkla anarşizme alet olabiliyorlar. Birtakım aşırı yetiştirilmiş solcu militanların bu olayları hazırlattıkları ve yürüttükleri bütün devlet belgeleriyle sabittir.

Bizim burada belirtmek istediğimiz, gençlerimizin bu militanlara alet olabilmesi olayıdır. İşte bu noktada maarifimiz yanlıştır ve kabahatlidir.

Aşırı solcu tahrikler, bombalar, dinamitler, tabancalar, bıçaklar, boykotlar ve işgaller yüksek tahsil çağındaki çocuklarımızda zemin buluyor. Çok şükür sağlam yapıya sahip olan köylerimizde bu olaylar tutunamamaktadır.

15 sene okuttuğumuz çocuklarımız anarşizme alet ediliyor, köylerdeki gençler değil. Bu olayların

tamamen yok edilmesi ve memleketin rahatlıkla Örfî İdaresiz idare edilebilmesinin temeldeki ilâcı, bugünkü maarifi süratle ahlâk ve maneviyat üzerine müesses bir maarif haline getirmek ve gençlerimizi millî ve manevî değerlere bağlı olarak yetiştirmektir. Ahlâk derslerini bunun için mekteplere koyduk. Bu derslerin kıymeti bilinmeli ve geliştirilmelidir.

Kıbrıs konusuna gelince; büyük askerî zaferlerimizin sevinç heyecanını hâlâ içimizde yaşıyoruz. Milletçe temennimiz, bu büyük zaferlere diplomasi sahasında da gölge düşürülmemesidir. Millî Selâmet Partisi olarak bu hususta hassasiyetimiz cümlenin malumudur.

Kıbrıs'ta Türk idaresi, Parlamentosu ile, bakanları ile biran evvel teşekkül ettirilmelidir. Hudut, Ordumuz tarafından çizilmiştir. Yıllarca geçirdiğimiz tecrübe, Ada'da devamlı barışın temininin bir tek temel şartı olduğunu göstermiştir. O da, Türklerin müstakil, ayrı bir idare altında yaşamaları ve kendi savunma ve kalkınmalarını müstakillen kendilerinin yapabilmeleridir. Bu hususta beynelmilel alanda ve kesinlikle teminat alınmadan, Kıbrıs'ta Türk haklarından herhangi bir taviz verilmesine milletçe ve Millî Selâmet Partisi olarak rıza göstermemiz asla söz konusu olamaz.

Son gelişmeleri dikkatle ve endişe ile izliyoruz. Lefkoşa havaalanı eşit sayıda Türk ve Rumdan teşekkül eden bir heyet tarafından yönetilmeli ve bütün personel eşit sayıda taksim edilmelidir.

Yönetim hususunda eşitliği bozacak en ufak bir dengesizliğe müsamaha ile bakmamız mümkün değildir. Velev ki bu dengesizlik, yönetim kuruluna hatalı bir üye ve başkan getirilmek şeklinde dahi olsa.

Magosa bir Türk limanıdır. Beynelmilel trafiğe açılması hususunun Rumlarla görüşülecek hiçbir yanı yoktur. Bu limana gelecek Rum mallarının gümrüğünün Rumlar tarafından tahsil edilmesi gibi bir tatbikata asla müsaade edemeyiz. Eğer bu çeşit tavizler «Denktaş veriyor» diyerek Parlamentodan ve milletimizden gizlenmek suretiyle yapılmaya kalkışılacak olursa, kesinlikle tespit ettiğimiz anda, mesulleri üzerine milletçe birlikte bütün gücümüzle yürüyeceğimizi şimdiden belirtmeliyiz.

Ada'nın nihaî statüsü hakkında kati bir teminat alınmadan, hangi sebeple olursa olsun «Türk kesimine Rumları iskân» veya Rumlar tahşidat yaparken «Bizim Ada'daki askerî kuvvetlerimizi bir yandan azaltmamız» şeklindeki tavizlere müsamaha ile bakmamız asla mümkün değildir.

Nihaî görüşmelere ne kadar zayıf başlarsak sonuç o kadar aleyhimize olur. Hükümeti uyarıyoruz. Şayet bu endişelerimize sebep teşkil eden söylentiler ve görüntüler, milletten gizli bir tatbikatın emareleri iseler, bu tehlikeli yoldan derhal geri dönülmelidir. Milletimizce kabul edilebilecek nihaî bir statü takarrur etmeden, orada verilecek hiçbir taviz yoktur. Biz her şeyden önce müstakil Türk idaresini bütün organlarıyle teşekkül ettirmeye, Ada'da Türklerin gelişmesini sağlayacak müessir bir idare kurmaya bakmalıyız.

Meycut şartlar altında örfî idarenin dört ilde bir ay daha uzatılmasına müspet oy vereceğiz. Ancak, temennimiz odur ki, bugünkü Anayasaya uymayan Hükümet hali süratle ortadan kaldırılsın ve partilere dayalı bir Hükümet kurularak, örfî idareye ihtiyaç duyulmayan noktaya süratle gelinerek, örfî idare ortadan kaldırılsın.

Bu vesile ile saygılarımı arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Müftüoğlu.

Efendim, Demokratik Parti Grupu Başkanvekilleri Sayın Hasan Korkmazcan ile Sayın Mehmet Altınsoy, kapalı oturum talebinde bulunmaktadırlar. Bu itibarla, kapalı oturumda bulunması gereken arkadaşların dışında, dinleyicelerin ve diğer ilgililerin dışarı çıkarılmasını İdare Amiri arkadaşlarımdan rica ediyorum, salonu boşaltsınlar.

Kapanma saati : 15,57

İKİNCİ OTURUM

(Gizlidir)

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 18.10

BAŞKAN : Kemal Güven

KÂTİPLER : Mehdi Keskin (Kastamonu), Tufan Doğan Avşargil (Kayseri)

III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

1. — Ankara, İstanbul, Adana ve İçel illerinde evvelce ilân edilmiş bulunan Sıkıyönetimin 5 . 3 . 1975 günü saat 24.00'e kadar uzatılmasına dair Başbakanlık tezkeresi. (3/131) (Devam)

BAŞKAN — Sıkıyönetimin uzatılmasıyle ilgili Hükümet tezkeresini tekrar okutup oylarınıza sunacağım.

(Başkanlık tezkeresi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Okunan tezkereyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... İttifakla kabul edilmiştir efendim.

2. — Niğde Milletvekili Haydar Özalp ve 9 arkadaşının, Çay Kurumu bünyesinde (ÇAY - KUR) yaptığı keyfî ve partizan tasarruflarla görevini kötüye kullandığı, çay kampanyası sırasında çıkarılan kararnamelerle üreticiye ve millî ekonomimize zarar verdiği ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Gümrük ve Tekel eski Bakanı Mahmut Türkmenoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergesi. (9/40)

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı Başkanlığına

6 . 12 . 1971 tarih ve 1497 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Çay Kurumu (ÇAY - KUR); iktisadî alanda ticarî esaslara göre faaliyet gösteren tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir İktisadî Devlet Teşekkülü haline getirilmiştir. Bu espriyi taşıyan Kuruma, çay mahsulünün yetiştirilmesinden sanayi ve pazarlanmasına kadar olan bütün sroumlulukları geniş yetkilerle teçhiz edilerek bu tarihe kadar yürütmekte olan Tekel idaresinden koparılarak devredilmiş oluyordu. 1497 sayılı Kanunun gerekçesinde açıkça belirtildiği gibi, çay mahsulü her türlü eylemiyle özerk bir kuruluşa kavuşmuş olacak, çayın organize bozukluğu ve sahipsizliğinden dolayı Türk ekonomisinde sürüp gelen sıkıntısı yerine, ekonomimize katkısı kazandırılacaktı.

Kurumun kuruluşu ve faaliyeti, bazı kanunî gereklerin gecikmesi sebebiyle 1 . 9 . 1972 tarihinde tamamlanmış oldu. Hal böyle iken, 1973 yılında ilk çay kampanyasını bir yandan kadro ve kuruluşlarını tamamlamak, organize olmak gibi zor şartlar içerisinde yürütüp oldukça başarılı bir çalışma ile netice alınmasının yanı sıra, 1974 yılında Kurumun bünyesinde yaptığı keyfî, partizan tasarruflar, yetki tecavüzleri, kararsız ve istikrarsız tutumlar ve davranışlar ile zamanın Gümrük ve Tekel Bakanı Kurumu tam bir çıkmazın içerisine; çay üreticisini de büyük ölçüde hayal kırıklığına uğratmıştır. Verebileceğimiz çok örneklerden bir iki tanesi bile, durumun açıklığa kavuşması için yeterli zannediyorum :

1972 yılında henüz kurumdan öncesi 21 milyon liralık yeşil çay yaprağı imha edilirken, 1973 yılındaki, Çay Kurumunun ilk faaliyet yılı 2 milyon 243 bin liralık, 1974 yılında ise bu rakam 56 milyon gibi bir rekor seviyeye maalesef çıkmış bulunmaktadır. Görüldüğü gibi, Kurumun faaliyet yılı ilk kampanyasına tesadüf eden 1973 yılındaki çalışmaların kuruluş gayesine uyarak yukarıda rakamlarla belgelendirilen imhaları asgariye düşürdüğünü görmekteyiz. Buna mukabil, 1974 yılında Kurumun icra organlarında yapılan tasarruflar, idarede organizasyon bozukluğuna,

yetki tecavüzleri, keyfilikler, istikrarsız ve kararsız tutum ve davranışlar neticesi de, evvelki devrelerde tamamlanan ve ancak 1974 yılında (1. — Araklı, 2. — Zihri Derin, 3. — Cumhuriyet, 4. — Bölümlü, 5. — Sabuncular olmak üzere) devreye giren beş fabrikaya da rağmen, çay imhası 56 milyon lira gibi bir yüksek bedelle bu zavallı milletin sırtına yükletilmiştir.

1974 yılı çay kampanyası devma ederken sürdürülen kararsız ve istikrarsız politika neticesi, ardı ardına birbirini nakseden kararnamelerle çay üreticisi ve vazifeliler şaşkına dönmüş, büyük ölçüde tedirgin olmuştur. Bir kararname ile 450 kilonun üstünde çay yaprağının alınamayacağı ilân edilirken, hemen arkasından ikinci bir kararname ile, ancak fabrika teslimi alınacağı, görülen tazyik ve baskı neticesi bu da değiştirilerek, alım merkezlerinde alınması gibi, tamamen biri diğerine zıt düşen kararlarla büyük ölçüde tedirginlikler devam ettirilmiş, bu çay yapraklarının karşılığı olan 230 milyon lira da, halen sahiplerine ödenmemiş bulunduğundan, çay üreticileri geniş çapta zarardide edilmiştir.

Bütün bunlar, 440 sayılı Kanunun ve bu Kanuna ilişkin tüzükte belirtildiği halde, zamanın Gümrük ve Tekel Bakanı Mahmut Türkmenoğlu'nun Genel Müdürlük üzerinde, Kurumun özerkliğini kısıtlayan ve çalışmalarını aksatan tutum ve davranışlarından ileri gelmiştir. Sayın Bakanın, Yönetim Kurulunda Bakanlık Temsilcisi olmasına rağmen yüksek seviyede bir maaşla bir müşavir tutup Hazineyi zarara sokması bir tarafa, özerk olan Kurumun yönetim kuruluna ve günlük çalışmalarına etki yapılması neticesi doğan huzursuzluk teşkilâtta koordine çalışmayı önlemiş ve keyfî tasarruflarla da Sayın Mahmut Türkmenoğlu, bu aksaklıkların baş âmili olmuştur.

Yukarıda yazılı suçları işlemek suretiyle vazifesini kötüye kullanan ve Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine muhalefette bulunan zamanın Gümrük ve Tekel Bakanı Mahmut Türkmenoğlu hakkında, Anayasamızın 90 ve T. B. M. M. Birleşik Toplantısı İçtüzüğünün 12 nci maddesi gereğince, bir Meclis Soruşturması açılmasını, yapılacak soruşturma sonunda muhakeme edilmek üzere Yüce Divana sevkini arz ve teklif ederiz.

Niğde Milletvekili	Kars Milletvekili
Haydar Özalp	Cemil Ünal
Rize Milletvekili	Konya Milletvekili
Cevat Yalçın	Oğuz Atalay
Niğde Milletvekili	Bolu Milletvekili
Yaşar Arıbaş	Müfit Bayraktar
Trabzon Milletvekili	Ankara Milletvekili
Ömer Çakıroğlu	İ. Hakkı Köylüoğlu
Ankara Milletvekili	Kocaeli Milletvekili
Hasan Özçelik	Sabri Yahşi

BAŞKAN — Okunan önerge hakkında Anayasanın 90, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı İçtüzüğünün 14 ncü maddesi gereğince bir Meclis soruşturması açılmasının gerekli olup olmadığını incelemekle görevli Türkiye Büyük Millet Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonunun 16 üyeden kurulmasını, komisyon çalışma süresinin üye seçimi tarihinden başlamasını, ilgili bakanın üye seçimi tarihinden itibaren 15 gün içinde Komisyona yazılı görüşünü vermesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

3. — Diyarbakır Milletvekili Hasan Değer ve 12 arkadaşının, Bakanlar Kurulunca canlı hayvan alımında tespit edilen taban fiyatlarını gereği gibi uygulamadıkları ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Ticaret eski Bakanı Fehim Adak ile Ticaret Bakanı Halûk Cillov haklarında bir Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergesi. (9/41)

BAŞKAN — Gündemin 3 ncü maddesine geçiyoruz ve Meclis soruşturması önergesini okutuyorum efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı
Başkanlığına

Anayasanın 105 nci maddesine göre Hükümetin genel politikasının yürütülmesi ile ilgili canlı hayvan taban fiyatının tespiti hususunda 31 Ağustos 1974 gün ve 14992 sayılı Resmî Gazete ilânıyle 1 Eylül 1974 ilâ 31 Ağustos 1975 tarihleri arasında % 50 randımanlı sığır taban alım fiyatının tespiti ile illere göre ve aylara taksim edilmek üzere karar kılınmış ve 1 Eylül 1974 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş olmasına rağmen Anayasanın 125 nci maddesi hükmü ile ilgili kanunsuz emrin kamu hizmetlerindeki sorumluluğu hakkındaki kararnamenin 10 ncu maddesi gereğince bu kararın uygulanmasından doğacak zararlar 12 . 3 . 1974 gün ve 440 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi uyarınca hazine tarafından karşılanır hükmü vaz edilmiş olması ile bölgeler, kombinalar, aylar ve mevsimler, nitelikler ve diğer kalitelere göre taban fiyatı tespit edilmiş olması halinde gösterir ilişik listede ayarlanmıştır.

1. — Bu hükme göre tespit edilen canlı hayvan taban fiyatının Doğu et kombinalarında tatbik edilmemesi Anayasanın amir bulunduğu hükümleri ve meri kanunların hiç sayılması ve çiğnenmesi sorumluluğunu bütün çıplaklığı ile ortaya koymuştur.

Canlı hayvan taban fiyatının Doğu'da uygulanmadığı defalarca sayın milletvekillerinin gündem dışı hükümetin dikkatini çekmiş olmalarına rağmen bu husus iddialarımızı da doğrulamıştır.

Özellikle bütün milletimizin et ihtiyaçlarının Doğu illerinden temin edildiği gerçek bir vakıadır.

Bilindiği üzere Doğu'lulara reva görülen düşük fiyat uygulaması esef vericidir ve keyfi mahsusta yapılmış bir komplodur.

Hâl böyle iken hükümetin genel politikasının canlı hayvan taban fiyatının yalnız Doğu illerinde uygulanmaması Anayasa ve mer'i kanunları çiğnememişte neyi ilâve etmiştir.

Sosyal Adalet dedikleri bu mudur?

2. — Esasen Doğu ve Güneydoğu köylüleri geçimlerini temin etmek amacıyle besledikleri hayvanları değerlendirme olanaklarına bir türlü kavuşamamışlar ve bunlara gereği kadar önem verilmediği de bariz bir hakikattir.

Çünkü doğu ezelden beri devam edegelmekte olan ihmal ve çeşitli talihsizliklere sahne olmuştur.

Ancak hükümette buna seyirci kalmaktadır. Çünkü doğuluların meselelerine gerçek bir teşhis konulmadığı da aşikardır. Adaletsizlik mevzu bahis olursa oda mutlaka doğululara tatbik edilmektedir.

Oysa biz burada gerçek olanı söylüyor ve delilleriyle açıklıyoruz. Temennimiz dengesizliğin ve tefrikin son bulmasıdır.

Malumunuz veçhile bakanlar kurulu bazı maddelerde olduğu gibi canlı hayvan içinde taban fiyatı tesbit etmiş olmasına rağmen bu fiyatların tam aksine ve muhtelif değişik fiyatlarda uygulama yapılması dikkati caliptir.

Hattızatında hükümetin doğululara verdiği teminatı yerine getirmediği açık ve bariz olarak hayvan sahiplerini tahrik ve teşvik etmesine rağmen maalesef aldatmış olduğunu düşük fiyatla canlı hayvan mubayasında sarihen ortaya koymuştur. Artık buna seyirci kalmak tahammül mülkünü aşmıştır.

Bu hale göre devletin milletini aldatmış olmasıyle ilgili bakanın vazifesini tamamen ihmal ve suistimal etmiş olduğunu gizlemek mümkün değildir.

Taban fiyatı dışında canlı hayvan mubayasında düşük orandaki dengesizlik nedeniyle piyasanın alt üst olması hayvan sahiplerini imkansızlık karşısında hayvanlarını kombina kapılarında aylarca beklemek sonucunda kilosunu kasaplara 5 ve 6 liraya sattıkların esef vericidir.

Bu gibi hayvan sahipleri mağdur olmayıpta ne oldular. Bakan bundan haberdar mıdır? Haberdar ise niçin bu durumu önliyememiştir?

Esasen et kombinalarında nizamlı ve intizamlı bir pazarlama yapılmadığı nedeniyle hayvan sahiplerini müşkül duruma düşürmüşler ve mecburiyet karşısında binlerce hayvan sahipleri mağdur edilmeye düçar bırakılmışlardır.

Zira bir zaman yazılı sırayı takip ettiler, bu nizamdan da vazgeçip hayvanlarını et kombina borsalarına getirmek süretiyle sıra verileceği hususunun dikkate alınacağını nizamsız olarak bu muameleye tevessül etmiş oldularki binlerce hayvan kombina borsa kapılarına dökülmüş oldu ki böylece astarı yüzünden pahalıya çıkarmaya sebebiyet vermiş oldular ve aylarca kombina borsalarında beklediler ve bu yüzden lüzumsuz olarak borsa ücretleri ile pahalı yem yüzünden hayvan sahiplerine binlerce lira ödettiler.

Bir yandan bu yolsuzluk kesmekeş hale getirildi, vaki şikâyetleride dinlemediler, müfettiş gönderilmiş ise hiçbir şikâyetçi yüzünüde görmediler, sırf ve sadece kombina müdürü ile mutabakata varıp döndüler.

Öte yandan taban fiyatı tatbik etmediler ve düşük oranda mallarını mubayaa ettiler, bu da yetmiyerek kombina müdürlerinin teveccühünü kazananların % 2-3 oranında hayvanlarından ayak çıkardılar. Ve teveccühü kazanmıyan mal sahiplerinin de % 40-50 ayak almak üzere ve bazıda % 100 hayvanlarını geri çevirdiler. Şimdide işi kuraya döktüler.

Bu tür muamelenin altında ilk akla gelen menfaatler yattığı intibaıdır.

Özellikle kanun dışı muamelelerinde teftişsiz bırakılmalarından daha fazla cüret aldılar.

3 — Hukuki deliller, taban fiyatı 1 Eylül 1974 tarihinden itibaren 31 Ağustos 1975 tarihi arasında bölgeler iller ve aylara taksim etmek suretiyle behemahal taban fiyatının uygulanması iktiza ederdi. Tatbike gelince maalesef keyfi maişete dayanan bir pazarlama icat ettiler.

Doğu ve Güneydoğu kombinalarında uygulanması gereken ay ve fiyatların gerçek yönünü bilgilerinize sunmakta yarar görüyorum.

A — Şöyleki 1 . 9 . 1974 - 31 . 8 . 1975 tarihleri arasında uygulanacak % 50 randımanlı 1 nci kalite sığır taban alım fiyatı aşağıdadır.

Sığır :

A) Şöyleki 1 . 9 . 1974 - 31 . 8 . 1975 tarihleri arasında uygulanacak % 50 randımanlı 1. kalite sığır taban alım fiyatı aşağıdadır.

Aylar	Kars	Erzurum	Elâzığ	Urfa	Diyarbakır
1974 Eylül	11,00	11,10	11,30	11,40	11,20
1974 Ekim	11,60	11,70	11,90	12,00	11,80
1974 Kasım	12,20	12,30	12,50	12,60	12,40
1974 Aralık	13,00	13,10	13,30	13,40	13,20
1975 Ocak	13,20	13,30	13,50	13,60	13,40

B) Taban fiyatının aksine emirle yapılan düşük orandaki fiyat bilançosu aşağıdadır.

1974 Eylül	9,20	9,20	9,30	9,20	9,20
1974 Ekim	10,30	10,30	10,40	10,20	10,20
1974 Kasım	11,30	11,40	11,40	11,40	11,30
1974 Aralık	11,40	11,60	11,60	11,50	11,50
1975 Ocak	12,10	12,10	12,30	12,40	12,10

Yukarıda (A) bendinde belirtilmiş bulunan taban fiyatı yerine uygulanan düşük orandaki fiyatlar (B) bendinde gösterilmiştir. Tetkikinden de bütün çıplaklığı ile anlaşılacaktır.

Düşük alımın yegâne sebebi Et ve Balık Kurumu Genel Müdürünün et kombina müdürlerine defalarca kanunsuz ve tutarsız vaki telefon emirlerindeki ısrarla ve nihayet çareyi 1 . 11 . 1974 gün ve 527 sayılı telefon ve tel emirleri üzerine taban fiyatı değil emirde belirtilen fiyatlarda alım yapılması için Et ve Balık Kurumu Genel Müdürü A. Turan Mutlu imzalı kanunsuz emir belgesi yüzünden kilo başında 2 - 3 lira düşük oranda mübayaa yapılmış olduğu Meclis soruşturma tetkikinden anlaşılacaktır.

4. Hal böyle iken Bakanlar Kurulunun tespit ettiği taban fiyatının uygulanmasına ilgili bakanlar neden sahip çıkmadılar. Ve emir veren Genel Müdür hakkında neden kanunî takibatı yapmadılar. Yoksa genel müdür ve şube müdürlerinin tayini ile meşguliyetleri yüzünden vakit mi bulamadılar. Buna ne derler?

Açık olarak Anayasanın ihlâl edilmiş olduğu bâriz hükümlerinin Devlet otoritesi olma vasfından uzaklaşmasına sebebolan eski Ticaret Bakanı Fehim Adak ve Ticaret Bakanı Halûk Cillov olarak Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyan şekilde görevlerini ihmal ve suiistimal etmişlerdir.

Bu sebeple eski Ticaret Bakanı Fehim Adak ve Ticaret Bakını Haluk Cillov hakkında Anayasanın 90 ve T. B. M. M. Birleşik Toplantısı içtüzüğünün 12 nci maddesi gereğince Meclis soruşturması açılmasını yapılacak soruşturma sonunda mahkeme edilmek üzere divâna sevkini arz ve teklif ederiz.

Diyarbakır Milletvekili	Muş Milletvekili
Hasan Değer	Kasım Emre
Urfa Milletvekili	Bitlis Milletvekili
Mustafa Kılıç	Muhittin Mutlu
Kahraman Maraş Milletvekili	Hatay Milletvekili
Ali Zülfikâroğlu	Abdullah Çilli
Antalya Milletvekili	Ordu Milletvekili
Faiz Sarlar	Senai Yazıcı
İçel Milletvekili	Yozgat Milletvekili
Nazım Baş	İhsan Arslan
Adana Milletvekili	Konya Milletvekili
Battal Köksal	Muzaffer Demirtaş
Denizli Milletvekili	Samsun Milletvekili
Sami Arslan	Hilmi Türkmen
Ordu Milletvekili	Afyon Milletvekili
Ata Bodur	İbrahim Elmalı
Erzurum Milletvekili	İstanbul Milletvekili
M. Fuat Fırat	Sadettin Bilgiç

BAŞKAN — Okunan önerge hakkında Anayasanın 90, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı İçtüzüğünün 14 ncü maddesi gereğince bir Meclis Soruşturması açılmasının gerekli olup olmadığını incelemekle görevli, Türkiye Büyük Millet Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonunun, 16 üyeden

kurulmasını, Komisyon çalışma süresinin üye seçimi tarihinden başlamasını, ilgili Bakanın üye seçimi tarihinden itibaren 15 gün içinde Komisyona yazılı görüşünü bildirmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv ile Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, Afşin - Elbistan projesinin ihalesinde Bakanlık nüfuzunu kötüye kullanmak suretiyle Devleti zarara uğrattığı ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Cahit Kayra hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergesi. (9/42)

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

T. B. M. M. Birleşik Toplantısı Başkanlığına

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı gereğince Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu tarafından Beynelmilel ihaleye çıkarılan Afşin - Elbistan proje ihalesine dört firma katılmıştır. Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünce teklifler arasında yapılan mukayese sonunda konu Yönetim Kurulu kararına da bağlanmak suretiyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığının tasvibine sunulmuştur. Gerek Komisyon kararı ve gerekse Yönetim Kurulunun aldıkları karar ittifakla olmuştur. Bilâhare o zaman Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı olan Sayın Cahit Kayra ilgilileri makamına davet etmek suretiyle ihalenin iki yüz milyon lira daha pahalı teklifte bulunan bir başka firmaya yapılması gerektiğini ifade ile ilgili şahısları zorlamada bulunmuştur. Bu defa yeniden yapılan ikinci tetkikte Yönetim Kurulunda karar iki oya karşı iki oyla ve başkanın bulunduğu tarafın fikri kabul edilerek, Sayın Kayra'nın emrettiği şekilde ihale 200 milyon pahalı teklifte bulunan firmaya yapılmıştır.

Bu hale göre Sayın Cahit Kayra Bakanlık nüfuzunu kötüye kullanmak suretiyle Devletin iki yüz milyon lira fazla ödemesine sebep olmuş bulunmaktadır. Sayın Kayra'nın işlediği iddia olunan bu fiil, T. C. Kanununun 240 ncı maddesi uyarınca tecziye olunmasını gerektirdiğinden, adı geçen eski Bakan hakkında T. B. M. M. Birleşik Toplantısı İçtüzüğü gereğince Meclis Soruşturması açılmasını derin saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

28 . 1 . 1975

Antalya Milletvekili	Ankara Senatörü
İhsan Ataöv	Yiğit Köker

BAŞKAN — Okunan önerge hakkında, Anayasanın 90, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı İçtüzüğünün 14 ncü maddesi gereğince bir Meclis Soruşturması açılmasının gerekli olup olmadığını incelemekle görevli Türkiye Büyük Millet Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonunun 16 üyeden kurulmasını, Komisyon çalışma süresinin üye seçimi tarihinden başlamasını, ilgili bakanın üye seçimi tarihinden itibaren 15 gün içerisinde Komisyona yazılı görüşünü bildirmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — Trabzon Milletvekili Ömer Çakıroğlu ve 9 arkadaşının, Bakanlığı zamanında yaptığı kanunsuz tasarruf ve tayinlerle görevini kötüye kullandığı ve bu eyeminin Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasiyle Millî Eğitim eski Bakanı Mustafa Üstündağ hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergesi. (9/43)

BAŞKAN — Gündemin 5 nci maddesine geçiyoruz efendim.

Önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Sunuş :

Mustafa Üstündağ, Bakanlığı süresinde, Anayasa ilkelerine ve Türk Millî Eğitimimiz amaçlarına bağlı eğitimcileri tasfiye ile yerlerine marksist ve materyalist inanışlı bir kadro kurmaya çalışmak suretiyle görevini kötüye kullanmıştır.

Ehliyet, liyakat, tecrübe, bunların ölçüsü olan mevzuata göre belirli hizmetlerde, belirli süre çalışma gibi hukukî gerekler bir tarafa bırakılarak, anarşik olaylara ve eylemlere karışmak, TÖS, TÖB - DER idarecisi, üyesi olmak veya TÖB - DER'den tezkiye almak gibi kanunsuz ve hukuk dışı esaslar konulmuştur.

Aşağıda vereceğimiz örnekler, bu amacın gerçekleştirilmesi çalışmalarını göstermektedir.

Yalnız, durumu tespit için, tek tek olaylara değil, olayların bir araya gelmesi ile yaratılmakta olan tabloya bakmak lâzımdır.

Mustafa Üstündağ zamanında yapılan taşarruflar tümüyle değerlendirildiği zaman, Türk Millî Eğitiminin amaçlarına inanmış milliyetçi, Atatürkçü eğitim idarecileri ile öğretmenlerin çeşitli işlemlerle mağdur edilmekte, ezilmekte, buna karşılık Türk'ün manevî değerlerine, hukuk devletine inanmayanların, mükafatlandırılmakta, yükseltilmekte olduğu anlaşılır.

«Türk'üm» yerine «Türkiye'liyim», «Türk Milleti» yerine «Türk Halkları» diyen, vatan, millet sevgisi ile kahramanlığı «egemen sınıfların menfaatleri-

nin korunması», yalanı, kanunlara saygıyı, «egemen sınıfların çıkarlarının devamına» hizmet sayan; kanunlara uyma, yerine eyleme geçmeyi öneren zihniyetin temsilcileri, Türk Millî Eğitimine hâkim kılınmak istenmektedir. Burada, politikanın ve beşeri yaratılışın gereği olan, ama ileri götürüldüğü zaman vazife suiistimaline varan, aynı partiliyi, yani C. H. P.' liyi, aynı okulluyu, yani Köy Enstitüleri veya Yüksek Köy Enstitülüyü tercih sebebi sayan tasarruflarını söz konusu etmiyoruz.

Çünkü, bu safha çoktan aşılmıştır artık. Anayasa düzenine karşı çıkmak, «eylemci» olmak o kadar amaç sayılmıştır ki, bir eski C. H. P. Milletvekili Mahmut Bozdoğan bile «eyleme» ayak uyduramayacağı için görevinden alınıvermiştir.

Uygulanan metotlar :

1. — Mağdur etmek için :

Mevcut Bakanlık teftiş kadrosu, hukukun ve hakkın dışına, arzu edilen ölçüde çıkmadığı için, pek çok soruşturma, kendileri tarafından tayin edilmiş Millî Eğitim Müdürlerine ve yardımcılarına yaptırılmıştır.

2. — Yükseltmek için :

Aday, evvelâ bir göreve vekâleten veya yardımcı olarak tayin olunuyor, sonra kendisine soruşturma veriliyor... Raporlarını istenildiği tanzim ederse, hemen değerlendiriliyor.

Olaylar :

A) Baskı ve tasfiye :

Örnek olacak birkaç vaka ve isim sayılmak ile yetinilecektir.

Komisyon, soruşturma sırasında ifade alır, işlem dosyalarını incelerken gerçekleri tespit edebilecektir :

1. — 36 Millî Eğitim Müdürü görevlerinden haksız olarak alınmıştır.

Elâzığ Cafer Cengiz, Kayseri Recep Açıkalın, İzmir Şevket Ural, Manisa Kemal Aydoğdu, Çankırı Muzaffer İslâmoğlu, Uşak Şener Birsöz, Erzincan Zeki Ceylan, Eskişehir Ferit Çamoğlu, Çanakkale Kemal Çetin.

2. — Çok yetenekli Bakanlık Başmüfettişi Beri Algan,

3. — İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük illerin Millî Eğitim Müdür yardımcılarının tamamı,

4. — Diyarbakır Eğitim Enstitüsü Müdürü Mustafa Özbalcı, Gaziantep Eğitim Enstitüsü Müdürü Zeki Aktan, Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Başmuavini Mehmet Öztacir, Atatürk Lisesi Müdürü Veli Sosyal gibi yetişmiş, yetenekli, tecrübeli, milliyetçi, Atatürkçü pek çok eğitim idarecisi, yukarda arz ettiğimiz maksatla görevlerinden alınmıştır.

5. — 50'ye yakın Bakanlık müfettişinin çoğu da, hizmet görecek çağda olmalarına rağmen, Bakanlığın bu tutumu karşısında görevlerinden ayrılmayı uygun bulmuşlardır.

Üstündağ zamanında yapılan soruşturmaların yüzde doksanı, Millî Eğitimin amaçlarına bağlı, Atatürkçü öğretmenler hakkında açılmıştır.

Meselâ, Elbistan Lisesi duvarına «Yaşasın Ecevit, Yaşasın Marksizm», «Leninizm» yazılmıştır. Derslerde Atatürk'ün vecizeleri aleyhinde davranışlarda bulunulmaktadır.

Edebiyat Öğretmeni Yılmaz Terzi, durumu, okul müdürünün dikkatine sunduğunda, bu olaylar hakkında tahkikat açılacağına, öğretmen okulundan alınıp Pazarcık Lisesine nakledilmiştir.

B) Değerlendirme ve atamalar :

Hedef, muayyen inanışlı bir kadro yaratmak olduğu için, bu inanışın temsilcisi TÖS ve TÖB - DER ile, normalin üstünde devlet ile derneği birbirine karıştıran bir işbirliğine girişilmiştir.

Tayin ve nakillerde TÖB - DER'in görüşünün alınması usul haline getirilmiştir. İstanbul Millî Eğitim Müdürü Halis Kurtça ile Özlük İşleri Genel Müdür Başyardımcısı Cemil Çetinkaya bu usulün uygulayıcılarının önünde gelenleridirler.

Kadro yaratmak için, iki çeşit hukuk dışı işlem yapılmıştır :

a) Yetenekliler değil, «eylem» ciler yönetici yapılmıştır.

b) «Eylem» ci olanlar memnun edilmek için İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük illere, yönetmelikteki şartlara uyulmadan, bu illerin öğretmen ihtiyacı ve diğer illerin öğretmen açığı dikkate alınmaksızın okutulması mecburi ders saatinin çok altındaki dersler için öğretmen tayin olunmuştur.

Bunlar, ortaöğretimdeki, Kız Teknik öğretimdeki tayinler ve okullardaki ders dağıtım cetvelleri tetkik olunduğu zaman ortaya çıkacaktır :

1. — Bakanlık teftiş kadrosunda açılan 50'ye yakın Bakanlık müfettişliğine olumsuz atamalar yapılmıştır.

Teftiş Kurulu eski Başkanı Cevat Teniç'in bu atamalara karşı çıkmadığı, ama çoğunun kararnamesini de parafe etmediği, buna karşılık yeterli yabancı dil bilmediği halde İsviçre'ye öğrenci müfettişi atandığı söylenmektedir.

Yeni müfettiş atamalarında :

a) Teamüle aykırı olarak, bu adaylar Teftiş Kurulunca, «Karteks incelemesi ve değerlendirme» ye tabi tutulmamışlardır.

b) Çoğunun karteksinde olumsuz kayıtlar vardır.

c) Bir kısmı müfettişlik niteliklerine sahip de değildir.

ç) Çoğu anarşik eylemlerde aktif görevler almışlardır, 1969 genel öğretmen boykotuna katılmışlardır. Bir kısmı, meslek dışından atanmışlardır.

Osman Bolulu, Kadir Çiftçi, Ruhi Kaynak, örneklerden üçüdür.

2. — Belirli inanışa sahip bir kadro kurmak gayesinin, Özlük İşleri Genel Müdürü Fethi Esendal, Öğretmen Okulları Genel Müdürü Celâl Şentürk, İlköğretim Genel Müdürü Hüsnü Cilâ, Ortaöğretim Personel Şubesi Müdürü Cevdet Kazakoğlu, Levazım Müdürü Özkan Ay, Yardımcısı Kemâl Uzun, Öğretmen Okulları Personel Şubesi Müdürü Temel Ateş, merkez teşkilâtından örneklerdir.

3. — Mevlüt Koca, hiç Bakanlık Müfettişliği yapmadığı, yeteri derece Almanca bilmediği halde, usulsüz olarak çok önem taşıyan Almanya Öğrenci Müfettişliğine tayin olunmuştur.

4. — Alınan Millî Eğitim Müdürlerinin yerlerine tayin olunanlar da, aynı özellikleri taşımaktadırlar.

İstanbul Halis Kurtça, Kahraman Maraş Mehmet Vicdan, Ordu Gültekin Gazioğlu, Isparta Mustafa Tepecik, Malatya Elmas Aziz, Sivas, Erzincan, Konya, Kayseri Millî Eğitim Müdürleri bu tip atamaların misalleridir.

5. — Üstündağ'ın görev süresinde Bakanlık, Marksist ve materyalist inanışı desteklediğini, «eylemlerle kanunsuzlukları tasvip ettiğini göstermek, teşvik etmek ve yaymak için soruşturma geçirmiş, tutuklanmış, mahkum olmuş kimseleri aynı vazifelere atamıştır.

İlköğretim Müfettişlerinden Rifat Adıgüzel, Adil Gencer, Bayram Akkoç, Mustafa Peker, Musa Çınar; Arhavi Lisesi Öğretmenlerinden Enver Karagöz, Ankara ilkokul öğretmenlerinden Cemil Çakır bu tarz uygulamanın örnekleridir.

6. — Eğitim enstitülerinde ve ilköğretmen okullarında Atatürkçü ve milliyetçi öğretmenlere yapılan işlemler, işkence halini almaktadır.

Öğretmenler evvelâ bir başka öğretmen okuluna, oradan bir başka yerdeki orta dereceli bir okula nakledilmektedirler. Bekir Öztürk, Osman Kumral, İsmail Güzel, Hüseyin Öztürk, bu işlemlere misaldir.

Eğitim enstitüleri ile ilköğretmen okullarındaki bu süre içindeki bütün müdür ve öğretmen tahkikat, nakil ve tayinlerinin incelenmesi gereklidir.

Sonuç : Böylece, Üstündağ'ın Millî Eğitim Bakanlığı zamanında bilinçli olarak, Türk Millî Eğitiminin amaçlarına inanan, kanunlara saygılı, milliyetçi, Atatürkçü idareci ve öğretmenler hukuk dışı tasarruflarla mağdur edilmişler, görevlerinden uzaklaştırılmışlar; bunlara karşılık Türklüğün millî ve manevî değerlerine inanmayan, meşru nizama, kanunlara karşı çıkmayı, marksist bir düzen kurmayı (Devrim) sayan, bunun için «eylem» i lüzumlu gören kimseler atanmak suretiyle, marksist ve materyalist inanışlı bir kadro kurulmak istenmiştir.

Tutum ve tasarrufları ile buna sebep olan Millî Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ görevini kötüye kullanarak T. C. K. 230 ve 240 ncı maddelerini ihlal etmiştir. Bu sebeple, Anayasanın 90 ve T. B. M. M. Birleşik İçtüzüğünün 12 nci maddelerine göre Mustafa Üstündağ hakkında Meclis Soruşturması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Trabzon Milletvekili Ömer Çakıroğlu	Ankara Milletvekili Mustafa Kemal Erkovan
Ankara Milletvekili Fikri Pehlivanlı	Kahraman M. Mv. Halit Evliya
Kars Milletvekili Cemil Ünal	Aydın Milletvekili Behiç Tozkoparan
Denizli Milletvekili Rıza Gençoğlu	Yozgat Milletvekili Ali Fuat Eyüpoğlu
Bolu Milletvekili Müfit Bayraktar	İçel Milletvekili İbrahim Göktepe

BAŞKAN — Okunan önerge hakkında Anayasanın 90, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı İçtüzüğünün 14 ncü maddesi gereğince bir Meclis Soruşturması açılmasının gerekli olup olmadığını incelemekle görevli Türkiye Büyük Millet Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonunun 16 üyeden kurulmasını; Komisyon çalışma süresinin üye seçimi tarihinden itibaren başlamasını, ilgili bakanın üye seçimi tarihinden itibaren 15 gün içerisinde yazılı görüşünü Komisyona vermesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

IV. — SEÇİMLER

1. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, İkinci Beş Yıllık Plan döneminde kalkınma fonu adı altında harcanması lâzım gelen meblâğın sarfedilmesinde büyük yolsuzluklar olduğu ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu idiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/15)

BAŞKAN — Gündemin «Seçimler» bölümünün 1 ilâ 17 sıralarında yer alan Soruşturma Hazırlık komisyonlarına adaylar gösterilmiştir. Gündemdeki sıralarına göre listeleri ayrı ayrı okutmak suretiyle oylarınıza sunacağım. Listeler daha evvel basılıp üyelere dağıtılmıştır. Listeyi okutuyorum.

İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, 2 nci Beş Yıllık Plan Döneminde Kalkınma Fonu adı altında harcanması lâzım gelen meblâğın sarf edilmesinde büyük yolsuzluklar olduğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/15)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

---

(18)

C. H. P. (7)

Hıfzı Oğuz Bekta, (C. S. Ankara Üyesi)
Reşat Oğuz, (C. S. Antalya Üyesi)
Recai Kocaman, (C. S. Artvin Üyesi)
Halil Goral, (C. S. Aydın Üyesi)
Emin Bilen Tümer, (Adana Milletvekili)
Yusuf Ziya Yağcı, (Ankara Milletvekili
Orhan Üretmen, (Balıkesir Milletvekili)

A. P. (7)

M. Sırrı Turanlı, (C. S. Adıyaman Üyesi)
Kâzım Karaağaçlıoğlu, (C. S. Afyonkarahisar Üyesi)
İsmail Yetiş, (C. S. Ankara Üyesi)
Şerafettin Paker, (C. S. Antalya Üyesi)
Osman Salihoğlu, (C. S. Sakarya Üyesi)
Ali İhsan Ulubahşi, (Afyonkarahisar Milletvekili)
Behiç Tozkoparan, (Aydın Milletvekili)

M. S. P. (2)

M. Bahattin Yardımcı, (Ağrı Milletvekili)
Hüsamettin Akmumcu, (Ankara Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

D. P. (1)

Battal Köksal, (Adana Milletvekili)

C. G. P. (1)

İhsan Bedirhanoğlu, (Van Milletvekili)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — Giresun, (Konya eski) Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, kayırma, usulsüzlük, yolsuzluk, nüfuz ticareti, vazifeyi suiistimal, yakınlarına menfaat temini. Hazineyi zarara uğrattığı ve yetkilerini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/20)

BAŞKAN — Listeyi okutuyorum.

Giresun (Konya eski) Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun kayırma, usulsüzlük, yolsuzluk, nüfuz ticareti, vazifeyi suiistimal, yakınlarına menfaat temini, Hazineyi zarara uğrattığı ve yetkilerini kötüye kullanmak iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel hakkında bir Meclis Soruşturması Açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/20)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

---

(18)

C. H. P. (7)

Nejat Sarlıcalı, (C. S. Balıkesir Üyesi)
Saffet Ural, (C. S. Bursa Üyesi)
İmadettin Elmas, (C. S. Çanakkale Üyesi)
Hilmi Nalbantoğlu, (C. S. Erzurum Üyesi)
Fahri Özçelik, (Antalya Milletvekili)
Abdi Özkök, (Bolu Milletvekili)
Abdullah Baştürk, (İstanbul Milletvekili)

A. P. (7)

Ahmet Karayiğit, (C. S. Afyonkarahisar Üyesi)
Yiğit Köker, (C. S. Ankara Üyesi)
M. Şevket Özçetin, (C. S. Çorum Üyesi)
Refet Rendeci, (C. S. Samsun Üyesi)
Ahmet Demir Yüce, (C. S. Zonguldak Üyesi)
Oğuz Aygün, (Ankara Milletvekili)
Remzi Yılmaz, (Antalya Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

M. S. P. (2)

Harun Aytaç, (Bolu Milletvekili
Hüseyin Abbas, (Tokat Milletvekili)

D. P. (1)

Necdet Evliyagil, (Ankara Milletvekili)

C. G. P. (1)

Hasan Tosyalı, (Kastamonu Milletvekili)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — Devlet Bakanı bulunduğu sırada görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Çanakkale Milletvekili Refet Sezgin hakkında bir Meclis Soruşturması yapılmasına dair Başbakanlık yazısını incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/21)

BAŞKAN — Listeyi okutuyorum.

Devlet Bakanı bulunduğu sırada görevini kötüye kullandığı iddiasıyle Çanakkale Milletvekili Refet Sezgin hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair Başbakanlık yazısını incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/21)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

(18)

C. H. P. (7)

Halil Goral (C. S. Aydın Üyesi)
Niyazi Ünsal (C. S. Erzincan Üyesi)
Naci Cidal (C. S. Hakkâri Üyesi)
Kemal Kılıçoğlu (C. S. Hatay Üyesi)
Remzi Özen (İzmir Milletvekili)
Sabri İnce (Hatay Milletvekili)
Mehmet Sönmez (Hatay Milletvekili)

A. P. (7)

Kemal Şenocak (C. S. Afyon Karahisar Üyesi)
Yiğit Köker (C. S. Ankara Üyesi)
Celâlettin Coşkun (C. S. Aydın Üyesi)
İ. Tevfik Kutlar (C. S. Gaziantep Üyesi)
Ali Alkan (C. S. Kırklareli Üyesi)
Halil Ağar (Adıyaman Milletvekili)
Halil Karaatlı (Bursa Milletvekili)

M. S. P. (2)

Gündüz Sevilgen (Manisa Milletvekili)
Vahdettin Karaçorlu (Sivas Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

D. P. (1)

Ata Bodur (Ordu Milletvekili)

C. G. P. (1)

Mehmet Altmışyedioğlu (Kayseri Milletvekili)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ncu maddesine uyduğu iddiasıyle Maliye eski Bakanı Sait Naci Ergin hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/22)

BAŞKAN — Listeyi okutuyorum.

İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı iddiasıyle Maliye eski Bakanı Sait Naci Ergin hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/22)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

(18)

C. H. P. (7)

Adil Altay (C. S. Sivas Üyesi)
Kâzım Kangal (C. S. Sivas Üyesi)
Veli Uyar (C. S. Yozgat Üyesi)
İsa Aydın (Aydın Milletvekili)
Mehmet Dedeoğlu (Kırklareli Milletvekili)
Cevat Atılgan (Tokat Milletvekili)
Nihat Saltık (Tunceli Milletvekili)

A. P. (7)

M. Nuri Âdemoğlu (C. S. Adana Üyesi)
Şeref Kayalar (C. S. Bursa Üyesi)
Cahit Ortaç (C. S. Bursa Üyesi)
Ahmet Demir Yüce (C. S. Zonguldak Üyesi)
Müfit Bayraktar (Bolu Milletvekili)
Faik Kırbaşlı (Burdur Milletvekili)
Hüsamettin Atabeyli (Erzincan Milletvekili)

M. S. P. (2)

Yahya Akdağ (Erzurum Milletvekili)
A. Tevfik Paksu (Kahraman Maraş Milletvekili)

D. P. (1)

Hüseyin Kalpaklıoğlu (C. S. Kayseri Üyesi)

C. G. P. (1)

Sami Turan (C. S. Kayseri Üyesi)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — Cumhuriyet Senatosu İçel Üyesi Lütfi Bilgen ve 4 arkadaşının, İçel ili Gülnar Belediyesinde yolsuzluk ve kanuna aykırı işlemler yapıldığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle İmar ve İskân eski Bakanı Haldun Menteşeoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonu üye seçimi. (9/23)

BAŞKAN — Aday listesini okutuyorum.

C. Senatosu İçel Üyesi Lütfi Bilgen ve 4 arkadaşının, İçel ili Gülnar Belediyesinde yolsuzluk ve kanuna aykırı işlemler yapıldığı iddiasıyle İmar ve İskân eski Bakanı Haldun Menteşeoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/23)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

---

(18)

C. H. P. (7)

Fakih Özlen (C. S. Konya Üyesi)
Hamdi Özer (C. S. Malatya Üyesi)
Şevket Köksal (C. S. Ordu Üyesi)
Osman Ceran (Ankara Milletvekili)
Süleyman Şimşek (İçel Milletvekili)
İhsan Özbay (İstanbul Milletvekili)
Malik Yılman (Hatay Milletvekili)

A. P. (7)

Kasım Küfrevi (C. S. Ağrı Üyesi)
Macit Zeren C. S. Amasya Üyesi)
Turhan Kapanlı (C. S. Ankara Üyesi)
Sakıp Hatunoğlu (C. S. Erzurum Üyesi)
Fuat Avcı (Denizli Milletvekili)
Rasim Küçükel (Elâzığ Milletvekili)
Yusuf Uysal (Isparta Milletvekili)

M. S. P. (2)

Yasin Hatipoğlu (Çorum Milletvekili)
Turan Akyol (Malatya Milletvekili)

D. P. (1)

Turgut Cebe (C. S. Ankara Üyesi)

C. G. P. (1)

Hilmi Soydan (C. S. Kahraman Maraş Üyesi)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6. — Manisa Milletvekili Veli Bakırlı'nın, siyasî emniyet bakımından ağır bir suçla muhakeme edilen kişilerin yurt dışına çıkmalarında görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle İçişleri eski Bakanı Ferit Kubat hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/24)

BAŞKAN — Aday listesini okutuyorum.

Manisa Milletvekili Veli Bakırlı'nın, Siyasî emniyet bakımından ağır bir suçla muhakeme edilen kişilerin yurt dışına çıkmalarında görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı iddiasıyle İçişleri eski Bakanı Ferit Kubat hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/24)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

---

(18)

C. H. P. (7)

Nejat Sarlıcalı (C. S. Balıkesir Üyesi)
Solmaz Belül (C. S. İstanbul Üyesi)
F. Hakkı Esatoğlu (C. S. İstanbul Üyesi)
Muzaffer Şamiloğlu (C. S. Kars Üyesi)
Osman Aykul (Burdur Milletvekili)
Hasan Yıldırım (Kars Milletvekili)
İrfan Yankutan (Samsun Milletvekili)

A. P. (7)

İskender Cenap Ege (C. S. Aydın Üyesi)
Hikmet Aslanoğlu (C. S. Balıkesir Üyesi)
M. Orhan Tuğrul (C. S. Bilecik Üyesi)
Kâmran İnan (C. S. Bitlis Üyesi)
Hüseyin Avni Göktürk (C. S. Niğde Üyesi)
Fatma Gülhis Mankut (İstanbul Milletvekili)
Cemil Yavaş (İstanbul Milletvekili)

M. S. P. (2)

Mehmet Bozgeyik (Gaziantep Milletvekili)
İhsan Karaçam (Sivas Milletvekili)

D. P. (1)

Nazım Baş (İçel Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

C. G. P. (1)

Hasan Tosyalı (Kastamonu Milletvekili)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7. — Konya eski Milletvekili Sadi Koçaş'ın, T.C. Kanununun 240 ncı maddesine uyan, adının afyon kaçakçılığına karıştığına dair haberlerin ve iddianın aydınlığa kavuşturulması bakımından eski Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı olan kendisi hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/25)

BAŞKAN — Aday listesini okutuyorum.

Konya eski Milletvekili Sadi Koçaş'ın, adının afyon kaçakçılığına karıştığına dair haberlerin ve iddianın aydınlığa kavuşturulması bakımından Devlet eski Bakanı ve Başbakan Yardımcısı olan kendisi hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruştur ma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/25)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

(18)

C. H. P. (7)

Celâl Ertuğ (C. S. Elâzığ Üyesi)
Lûtfi Bilgen (C. S. İçel Üyesi)
Mehmet Feyyat (C. S. İstanbul Üyesi)
Âdil Altay (C. S. Sivas Üyesi)
Hasan Zengin (Manisa Milletvekili)
Tekin İleri Dikmen (Muş Milletvekili)
Fahri Birer (Samsun Milletvekili)

A. P. (7)

Raif Eriş (C. S. Balıkesir Üyesi)
Turgut Yaşar Gülez (C. S. Bolu Üyesi)
İsmail Kutluk (C. S. Çanakkale Üyesi)
Gürhan Titrek (C. S. Çankırı Üyesi)
Cemal Tercan (İzmir Mv.)
Halit Evliya (K. Maraş Mv.)
Ahmet Karaaslan (Malatya Mv.)

M. S. P. (2)

Halit Kahraman (Diyarbakır Milletvekili)
Şener Battal (Konya Milletvekili)

D. P. (1)

Mehmet Ersoy (Kütahya Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

C. G. P. (1)

Nurettin Akyurt (C. S. Malatya Üyesi)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8. — Adana eski Milletvekili Ali Rıza Güllüoğlu'nun, üreticinin ürünlerinin ve tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gereken tedbirleri almadığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Ticaret eski Bakanı Naim Talû hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/26)

BAŞKAN — Aday listesini okutuyorum.

Adana eski Milletvekili Ali Rıza Güllüoğlu'nun, üreticinin ürünlerinin ve tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gereken tedbirleri almadığı iddiasıyle Ticaret eski Bakanı Naim Talû hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/26)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

(18)

C. H. P. (7)

Kemal Kılıçoğlu (C. S. Hatay Üyesi)
Talât Doğan (C. S. Rize Üyesi)
Ziya Gökalp Mülayım (C. S. Samsun Üyesi)
Süreyya Öner (C. S. Siirt Üyesi)
Mehmet Emekli (Bursa Milletvekili)
Hüseyin Kadri Eyüboğlu (Trabzon Milletvekili)
Zekai Altınay (Zonguldak Milletvekili)

A. P. (7)

Cemalettin İnkaya (C. S. Balıkesir Üyesi)
Alâeddin Yılmaztürk (C. S. Bolu Üyesi)
A. Kemal Turgut (C. S. Denizli Üyesi)
Azmi Erdoğan (C. S. Diyarbakır Üyesi)
M. Nafiz Ergeneli (C. S. Edirne Üyesi)
Memduh Erdemir (Kırşehir Milletvekili)
Ahmet Mahir Ablum (Kütahya Milletvekili)

M. S. P. (2)

Mehmet Pamuk (Kahraman Maraş Milletvekili)
Reşat Aksoy (Konya Milletvekili)

D. P. (1)

Süleyman Tuncel (Manisa Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

C. G. P. (1)

Talât Oğuz (Mardin Milletvekili)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9. — Bolu eski Milletvekili Halil İbrahim Cop'un, parlamenterin Anayasa teminatı altındaki hakkının kullanılmasına müdahalede bulunan memurlarını cezalandırmamak suretiyle bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Orman eski Bakanı Selâhattin İnal hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/27)

BAŞKAN — Aday listesini okutuyorum.

Bolu eski Milletvekili Halil İbrahim Cop'un, Parlamenterin Anayasa teminatı altındaki hakkının kullanılmasında, müdahalede bulunan memurların cezalandırılmamak iddiasıyle Orman eski Bakanı Selâhattin İnal hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

(9/27)

(18)

C. H. P. (7)

Reşat Oğuz (C. S. Antalya Üyesi)
Celâl Ertuğ (C. S. Elâzığ Üyesi)
Halil Özmen (C. S. Kırşehir Üyesi)
M. Ali Pestilci (C. S. Zonguldak Üyesi)
Ömer Buyrukçu (Antalya Milletvekili)
Etem Eken (Çorum Milletvekili)
Mehmet Özmen (Gaziantep Milletvekili)

A. P. (7)

Hasan Ergeçen (C. S. Eskişehir Üyesi)
Sabahattin Orhon (C. S. Giresun Üyesi)
Abbas Cilâra (C. S. Gümüşhane Üyesi)
Mustafa Deliveli (C. S. Hatay Üyesi)
Ünat Demir (Muğla Milletvekili)
Ragıp Üner (Nevşehir Milletvekili)
Yaşar Arıbaş (Niğde Milletvekili)

M. S. P. (2)

H. Cahit Koçkar (Amasya Milletvekili)
A. Kadir Öncel (Urfa Milletvekili)

D. P. (1)

Yasin Bozkurt (Kars Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

C. G. P. (1)

Salim Hazerdağlı (C. S. Elâzığ Üyesi)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, kanunsuz tasarruflarda bulunduğu ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı İhsan Topaloğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/28)

BAŞKAN — Aday listesini okutuyorum.

C. S. Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, kanunsuz tasarruflarda bulunduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı İhsan Topaloğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/28)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

(18)

C. H. P. (7)

Lütfi Bilgen (C. S. İçel Üyesi)
F. Hakkı Esatoğlu (C. S. İstanbul Üyesi)
Fakih Özlen (C. S. Konya Üyesi)
M. Ali Arıkan (C. S. Mardin Üyesi)
Ekrem Şadi Erdem (Artvin Milletvekili)
İlhan Işık (Edirne Milletvekili)
Niyazi Önal (Eskişehir Milletvekili)

A. P. (7)

Talip Özdolay (C. S. İçel Üyesi)
M. Erdoğan Adalı (C. S. İstanbul Üyesi)
A. Vefa Poyraz (C. S. İstanbul Üyesi)
Mustafa Gülcügil (C. S. Isparta Üyesi)
Turgut Yücel (Gümüşhane Milletvekili)
Ahmet Buldanlı (Muğla Milletvekili)
Ali Şevki Erek (Tokat Milletvekili)

M. S. P. (2)

Yâsin Hatiboğlu (Çorum Milletvekili)
Cemal Cebeci (Kayseri Milletvekili)

D. P. (1)

Senai Yazıcı (Ordu Milletvekili)

C. G. P. (1)

Sami Turan (C. S. Kayseri Üyesi)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11. — Cumhuriyet Senatosu Ordu Üyesi Selâhattin Acar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu kararlarının tatbikinde fertlere eşit muamele yapmamaları suretiyle Anayasanın 12 nci maddesini ihlâl ettikleri ve bu eylemlerinin T .C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Maliye eski bakanları Mesut Erez, Sait Naci Ergin ve Ziya Müezzinoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/29)

BAŞKAN — Aday listesini okutuyorum.

C. S. Ordu Üyesi Selâhattin Acar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Kararlarının tatbikinde fertlere eşit muamele yapmamaları iddiasıyle Maliye eski bakanları Mesut Erez, Sait Naci Ergin ve Ziya Müezzinoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/29)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

---

(18)

C. H. P. (7)

Niyazi Ünsal, (C. S. Erzincan Üyesi)
Rahmi Erdem, (S. C. İstanbul Üyesi)
Hüseyin Öztürk, (C. S. Sivas Üyesi)
Veli Uyar, (C. S. Yozgat Üyesi)
Mustafa İmirzalıoğlu, (Ankara Milletvekili)
Mahmut Uyanık, (Diyarbakır Milletvekili)
İbrahim Hortoğlu, (Gaziantep Milletvekili)

A. P. (7)

Beliğ Beler, (C. S. İzmir Üyesi)
Adnan Karaküçük, (C. S. Karhaman Maraş Üyesi)
Y. Ziya Ayrım, (C. S. Kars Üyesi)
Ahmet Nusret Tuna, (C. S. Kastamonu Üyesi)
Yücel Dirik, (İzmir Milletvekili)
Nadir Lâtif İslâm, (Sakarya Milletvekili)
Vahit Bozatlı, (Sivas Milletvekili)

M. S. P. (2)

M. Hulûsi Özkul, (Adana Milletvekili)
M. Sabri Dörtkol, (Nevşehir Milletvekili)

D. P. (1)

Muzaffer Demirtaş, (Konya Milletvekili)

C. G. P. (1)

Hilmi Soydan, (C. S. Kahraman Maraş Üyesi)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Cemalettin İnkaya ile Bursa Milletvekili Cemal Külâhlı'nın, takibettiği yanlış enerji politikası yüzünden Devleti büyük zarara uğrattığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski bakanı İhsan Topaloğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/30)

BAŞKAN — Aday listesini okutuyorum efendim.

C. S. Balıkesir Üyesi Cemalettin İnkaya ile Bursa Milletvekili Cemal Külahlı'nın, takip ettiği yanlış enerji politikası yüzünden Devleti büyük zarara uğrattığı iddiasıyle Enerji ve Tabii Kaynaklar eski Bakanı İhsan Topaloğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/30)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

---

(18)

C. H. P. (7)

Hıfzı Oğuz Bekata, (C. S. Ankara Üyesi)
Rahmi Erdem, (C. S. İstanbul Üyesi)
Sırrı Atalay, (C. S. Kars Üyesi)
Doğan Barutçuoğlu, (C. S. Manisa Üyesi)
Rauf Kandemir, (Ankara Milletvekili)
Cahit Angın, (Çorum Milletvekili)
Bahattin Karakoç, (Diyarbakır Milletvekili)

A. P. (7)

Orhan Kor, (C. S. İzmir Üyesi)
Mehmet Varışlı, (C. S. Konya Üyesi)
Ahmet Özmumcu, (C. S. Kütahya Üyesi)
Oral Karaosmanoğlu, (C. S. Manisa Üyesi)
Sait Mehmetoğlu, (C. S. Mardin Üyesi)
Mustafa Asri Ünsür, (Yozgat Milletvekili)
Orhan Göncüoğlu, (Zonguldak Milletvekili)

M. S. P. (2)

Turhan Utku, (Çorum Milletvekili)
Hasan Aksay, (İstanbul Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

D. P. (1)

İhsan Arslan, (Yozgat Milletvekili)

C. G. P. (1)

Mehmet Altmışyedioğlu, (Kayseri Milletvekili)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13. — Elâzığ eski Milletvekili Samet Güldoğan'ın, Karakaya Baraj yolunun güzergâhını değiştirerek ekonomi ve sanayimize zarar verdiği ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel ile Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski bakanları Sabit Osman Avcı Nahit Menteşe ve Nuri Kodamanoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/33)

BAŞKAN — Aday listesini okutuyorum efendim.

Elâzığ eski Milletvekili Samet Güldoğan'ın, Karakaya baraj yolunun güzergâhını değiştirerek ekonomi ve sanayiimize zarar verdiği iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel ile Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanları Sabit Osman Avcı, Nahit Menteşe ve Nuri Kodamanoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/33)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

(16)

C. H. P. (6)

Hilmi Nalbantoğlu, (C. S. Erzurum Üyesi)
Solmaz Belül, (C. S. İstanbul Üyesi)
Muzaffer Şamiloğlu, (C. S. Kars Üyesi)
Doğan Barutçuoğlu, (C. S. Manisa Üyesi)
Necati Cebe, (Balıkesir Milletvekili)
Neccar Türkcan, (İzmir Milletvekili)

A. P. (6)

Mustafa Bozoklar, (C. S. İzmir Üyesi)
Fevzi Halıcı, (C. S. Konya Üyesi)
Orhan Süersan (C. S. Manisa Üyesi)
İlyas Karaöz, (C. S. Muğla Üyesi)
Sedat Akay, (Kocaeli Milletvekili)
İlhan Ersoy, (Kütahya Milletvekili)

M. S. P. (2)

Abdurrahman Ünsal, (Adıyaman Milletvekili)
Hasan Buz, (Elâzığ Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

D. P. (1)

İhsan Tombuş, (Çorum Milletvekili)

C. G. P. (1)

İhsan Bedirhanoğlu, (Van Milletvekili)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, üniversitelerarası giriş sınavı sorularının çalınmasına sebepolmak ve sınavları iptal etmemekte görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Millî Eğitim eski Bakanı Orhan Dengiz hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/34)

BAŞKAN — Aday listesini okutuyorum.

İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, Üniversitelerarası giriş sınavı sorularının çalınmasına sebep olmak ve sınavları iptal etmemekle görevini kötüye kullandığı iddiasıyle Millî Eğitim eski Bakanı Orhan Dengiz hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi. (9/34)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

(16)

C. H. P. (6)

Naci Cidal, (C. S. Hakkâri Üyesi)
Halil Özmen, (C. S. Kırşehir Üyesi)
Talât Doğan, (C. S. Rize Üyesi)
Hüseyin Öztürk, (C. S. Sivas Üyesi)
Fahri Özçelik, (Antalya Milletvekili)
Halil Dere, (Muğla Milletvekili)

A. P. (6)

Mümin Kırlı, (C. S. İzmir Üyesi)
Ruhi Tunakan, (C. S. Manisa Üyesi)
Haldun Menteşeoğlu, (C. S. Muğla Üyesi)
Selâhattin Acar, (C. S. Ordu Üyesi)
Hüseyin Cavit Erdemir, (Kütahya Milletvekili)
Kemal Şensoy, (Ordu Milletvekili)

M. S. P. (2)

M. Sabri Dörtkol, (Nevşehir Milletvekili)
Ali Acar, (Samsun Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

D. P. (1)

Orhan Tokuz, (Gaziantep Milletvekili)

C. G. P. (1)

Hasan Tosyalı, (Kastamonu Milletvekili)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15. — Trabzon eski Milletvekili Necati Çakıroğlu'nun, Devlet imkânlarını kötüye kullanarak iş adamlarına menfaat temin ettiği ve bu eylemiminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Sanayi ve Teknoloji eski Bakanı Nuri Bayar hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/35)

BAŞKAN — Gündemin 15 nci sırasında yer alan seçime ait aday listesini okutuyorum.

Trabzon eski Milletvekili Necati Çakıroğlu'nun, Devlet imkânlarını kötüye kullanarak iş adamlarına menfaat temin ettiği iddiasıyle Sanayi ve Teknoloji eski Bakanı Nuri Bayar hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T .B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi. (9/35)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

(16)

C. H. P. (6)

Saffet Ural, (C. S. Bursa Üyesi)
Muhsin Batur, (C. S. Cumhurbaşkanınca S. Ü.)
Hamdi Özer, (C. S. Malatya Üyesi)
Kâzım Kangal, (C. S. Sivas Üyesi)
Mehmet Emin Sungur, (İstanbul Milletvekili)
Ali Kökbudak, (Konya Milletvekili)

A. P. (6)

Bahri Cömert, (C. S. Samsun Üyesi)
Hasan Oral, (C. S. Urfa Üyes)
Nazım İnebeyli, (C. S. Sinop Üyesi)
Nurettin Ertürk, (C. S. Sivas Üyesi)
Hüseyin Öztürk, (İstanbul Milletvekili)
Yılmaz Ergenekon, (İzmir Milletvekili)

M. S. P. (2)

Fehmi Cumalıoğlu, (İstanbul Milletvekili)
İsmail Müftüoğlu, (Sakarya Milletvekili)

D. P. (1)

Sami Arslan, (Denizli Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

C. G. P. (1)

Talât Oğuz, (Mardin Milletvekili)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Özer Derbil ve iki arkadaşının, Elektrofer Firmasına gerekli teşvik belgelerinin ve ithal izinlerinin verilmesi ile alınan teminat mektuplarının paraya çevrilmesinde görevi kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesi ile 1567 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine uyduğu iddiasıyle Dış Ekonomik İlişkileri eski Bakanı Özer Derbil, Gümrük ve Tekel eski bakanları Haydar Özalp, Fethi Çelikbaş ve Mahmut Türkmenoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/36)

BAŞKAN — Gündemin 16 ncı sırasında yer alan seçime ait aday listesini okutuyorum.

C. S. Cumhurbaşkanınca Seçilen Üyesi Özer Derbil ve 2 arkadaşının, Elektrofer Firmasına gerekli teşvik belgelerinin ve ithal izinlerinin verilmesi ile alınan teminat mektuplarının paraya çevrilmesinde görevi kötüye kullandıkları iddiasıyle Dış Ekonomik İlişkiler eski Bakanı Özer Derbil, Gümrük ve Tekel eski bakanları Haydar Özalp, Fethi Çelikbaş ve Mahmut Türkmenoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi (9/36)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

(16)

C. H. P. (6)

Mehmet Feyyat (C. S. İstanbul Üyesi)
Ziya Gökalp Mülayım (C. S. Samsun Üyesi)
Süreyya Öner (C. S. Siirt Üyesi)
Doğan Öztunç (İstanbul Milletvekili)
M. Emin Sungur (İstanbul Milletvekili)
Engin Ünsal (İstanbul Milletvekili)

A. P. (6)

Safa Yalçuk (C. S. Çorum Üyesi)
Cevdet Aykan (C. S. Tokat Üyesi)
A. Şakir Ağanoğlu (C. S. Trabzon Üyesi)
Halil Balkıs (C. S. Urfa Üyesi)
Rıfkı Danışman (Erzurum Milletekili)
Süleyman Çağlar (Manisa Milletvekili)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

M. S. P. (2)

Yâsin Hatiboğlu (Çorum Milletvekili)

Mehmet Pamuk (Kahraman Maraş Milletvekili)

D. P. (1)

Rasim Cinisli (Erzurum Milletvekili)

C. G. P. (1)

Sami Turan (C. S. Kayseri Üyesi)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17. — İçel Milletvekili İbrahim Göktepe ve 12 arkadaşının, T. K. İ. Genel Müdürlüğüne ait resmî otonun plâkasını değiştirerek özel işlerinde kullandığı ve bu eyleminin, Taşıt Kanununun 14 ve 16 ncı, T. C. Kanununun 240 ile 350 nci maddelerine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Cahit Kayra hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/37)

BAŞKAN — Gündemin 17 nci sırasında yer alan seçime ait aday listesini okutuyorum.

İçel Milletvekili İbrahim Göktepe ve 12 arkadaşının, Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğüne ait resmî otonun plâkasını değiştirerek özel işlerinde kullandığı iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Cahit Kayra hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan T. B. M. M. Soruşturma Hazırlık Komisyonu aday listesi. (9/37)

Adı ve Soyadı (Seçim Bölgesi)

(16)

C. H. P. (6)

M. Ali Arıkan (C. S. Mardin Üyesi)

Şevket Köksal (C. S. Ordu Üyesi)

M. Ali Pestilci (C. S. Zonguldak Üyesi)

Hasan Cerit (Adana Milletvekili)

Yusuf Öztürkmen (Gaziantep Milletvekili)

Oğuz Söğütlü (Kahraman Maraş Milletvekili)

A. P. (6)

Cemal Tarlan (C. S. Tekirdağ Üyesi)

Reşat Zaloğlu (C. S. Trabzon Üyesi)

M. Faik Atayurt (C. S. Uşak Üyesi)

Tarık Remzi Baltan (C. S. Zonguldak Üyesi)

İ. Behram Eker (Balıkesir Milletvekili)

Zekiye Gülsen (Çanakkale Milletvekili)

M. S. P. (2)

Ömer Naimi Barım (Elâzığ Milletvekili)

Mehmet Bozgeyik (Gaziantep Milletvekili)

D. P. (1)

Mustafa Kılıç (Urfa Milletvekili)

C. G. P. (1)

Salim Hazerdağlı (C. S. Elâzığ Üyesi)

BAŞKAN — Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemdeki diğer Soruşturma Hazırlık komisyonlarına üye seçimi, gruplarca aday gösterilme işlemi henüz ikmal edilmediğinden yapılamamaktadır.

Gündemde görüşülecek başka bir konu kalmadığından Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 19,00

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Birleşik toplantısı

GÜNDEMİ

5 NCİ BİRLEŞİM

4 . 2 . 1975 Salı

Saat : 15,00

1. — BAŞKANLIK DİVANININ SUNUŞLARI

1. — Ankara, İstanbul, Adana ve İçel illerinde evvelce ilân edilmiş bulunan Sıkıyönetimin 5 . 3 . 1975 günü saat 24.00'e kadar uzatılmasına dair Başbakanlık tezkeresi. (3/131)

2. — Niğde Milletvekili Haydar Özalp ve 9 arkadaşının, Çay Kurumu bünyesinde (ÇAY - KUR) yaptığı keyfî ve partizan tasarruflarla görevini kötüye kullandığı, çay kampanyası sırasında çıkarılan kararnamelerle üreticiye ve millî ekonomimize zarar verdiği ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Gümrük ve Tekel eski Bakanı Mahmut Türkmenoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergesi. (9/40)

3. — Diyarbakır Milletvekili Hasan Değer ve 12 arkadaşının, Bakanlar Kurulunca canlı hayvan alımında tespit edilen taban fiyatlarını gereği gibi uygulamadıkları ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Ticaret eski Bakanı Fehim Adak ile Ticaret Bakanı Halûk Cillov haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergesi. (9/41)

4. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv ile Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, Afşin - Elbistan projesinin ihalesinde Bakanlık nüfuzunu kötüye kullanmak suretiyle Devleti zarara uğrattığı ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Cahit Kayra hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergesi. (9/42)

5. — Trabzon Milletvekili Ömer Çakıroğlu ve 9 arkadaşının, Bakanlığı zamanında yaptığı kanunsuz tasarruf ve tayinlerle görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Millî Eğitim eski Bakanı Mustafa Üstündağ hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına ilişkin önergesi. (9/43)

2. — TEKRARLANACAK OYLAMALAR

3. — SEÇİMLER

1. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, İkinci Beş Yıllık Plan döneminde kalkınma fonu adı altında harcanması lâzım gelen meblâğın sarfedilmesinde büyük yolsuzluklar olduğu ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/15)

2. — Giresun, (Konya eski) Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, kayırma, usulsüzlük, yolsuzluk, nüfüz ticareti, vazifeyi suiistimal, yakınlarına menfaat temini, Hazineyi zarara uğrattığı ve yetkilerini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasiyle eski Başbakan Süleyman Demirel hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/20)

3. — Devlet Bakanı bulunduğu sırada görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Çanakkale Milletvekili Refet Sezgin hakkında bir Meclis Soruşturması yapılmasına dair Başbakanlık yazısını incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/21)

4. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın, görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ncu maddesine uyduğu iddiasıyle Maliye eski Bakanı Sait Naci Ergin hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/22)

5. — Cumhuriyet Senatosu İçel Üyesi Lütfi Bilgen ve 4 arkadaşının, İçel ili Gülnar Belediyesinde yolsuzluk ve kanuna aykırı işlemler yapıldığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle İmar ve İskân eski Bakanı Haldun

Menteşeoğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/23)

6. — Manisa Milletvekili Veli Bakırlı'nın, siyasî emniyet bakımından ağır bir suçla muhakeme edilen kişilerin yurt dışına çıkmalarında görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle İçişleri eski Bakanı Ferit Kubat hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/24)

7. — Konya eski Milletvekili Sadi Koçaş'ın, T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyan, adının afyon kaçakçılığına karıştığına dair haberlerin ve iddianın aydınlığa kavuşturulması bakımından eski Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı olan kendisi hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/25)

8. — Adana eski Milletvekili Ali Rıza Güllüoğlu'nun, üreticinin ürünlerinin ve tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gereken tedbirleri almadığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Ticaret eski Bakanı Naim Talû hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/26)

9. — Bolu eski Milletvekili Halil İbrahim Cop'un, parlamenterin Anayasa teminatı altındaki hakkının kullanılmasına müdahalede bulunan memurlarını cezalandırmamak suretiyle bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Orman eski Bakanı Selâhattin İnal hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/27)

10. — Cumhuriyet Senatosu Ankara üyesi Yiğit Köker'in, kanunsuz tasarruflarda bulunduğu ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı İhsan Topaloğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/28)

11. — Cumhuriyet Senatosu Ordu Üyesi Selâhattin Acar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu kararlarının tatbikinde fertlere eşit muamele yapmamaları suretiyle Anayasanın 12 nci maddesini ihlâl ettikleri ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Maliye eski bakanları Mesut Erez, Sait Naci Ergin ve Ziya Müezzinoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/29)

12. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Cemalettin İnkaya ile Bursa Milletvekili Cemal Külâhlı'nın, takibettiği yanlış enerji politikası yüzünden Devleti büyük zarara uğrattığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski bakanı İhsan Topaloğlu hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/30)

13. — Elâzığ eski Milletvekili Samet Güldoğan'ın, Karakaya Baraj yolunun güzargâhını değiştirerek ekonomi ve sanayimize zarar verdiği ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Süleyman Demirel ile Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski bakanları Sabit Osman Avcı, Nahit Menteşe ve Nuri Kodamanoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/33)

14. — İçel eski Milletvekili Celâl Kargılı'nın üniversitelerarası giriş sınavı sorularının çalınmasına sebebolmak ve sınavları iptal etmemekle görevini kötüye kullandığı ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Millî Eğitim eski Bakanı Orhan Dengiz hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/34)

15. — Trabzon eski Milletvekili Necati Çakıroğlu'nun, Devlet imkânlarını kötüye kullanarak iş adamlarına menfaat temin ettiği ve bu eyleminin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Sanayi ve Teknoloji eski Bakanı Nuri Bayar hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/35)

16. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üyesi Özer Derbil ve iki arkadaşının, Elektrofer Firmasına gerekli teşvik belgelerinin ve ithal izinlerinin verilmesi ile alınan teminat mektupları-

nın paraya çevrilmesinde görevi kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 240 ncı maddesi ile 1567 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine uyduğu iddiasıyle Dış Ekonomik İlişkileri eski Bakanı Özer Derbil, Gümrük ve Tekel eski bakanları Haydar Özalp, Fethi Çelikbaş ve Mahmut Türkmenoğlu haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/36)

17. — İçel Milletvekili İbrahim Göktepe ve 12 arkadaşının, T. K. İ. Genel Müdürlüğüne ait resmî otonun plakasını değiştirerek özel işlerinde kullandığı ve bu eyleminin, Taşıt Kanununun 14 ve 16 ncı, T. C. Kanununun 240 ile 350 nci maddelerine uyduğu iddiasıyle Enerji ve Tabiî Kaynaklar eski Bakanı Cahit Kayra hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/37)

18. — İçel Milletvekili İbrahim Göktepe ve 15 arkadaşının, Türkiye - Radyo Televizyon Kurumunu, Anayasa ve 359 sayılı Kanunun tayin ettiği yayın esaslarından uzaklaştırdığı ve bu eyleminin T. C. Kanunun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyle eski Başbakan Bülent Ecevit hakkında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi, (9/38)

19. — C. Senatosu Manisa Üyesi Ruhi Tunakan ve 15 arkadaşının, pamuk taban fiyatları ile ilgili kararnameleri yanlış uygulamaları nedeni ile görevlerini kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin T. C. Kanununun 230 ve 240 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyle Köy İşleri ve Kooperatifler eski Bakanı Mustafa Ok ile Maliye eski Bakanı Deniz Baykal haklarında bir Meclis Soruşturması açılmasına dair önergesini incelemek üzere kurulan Soruşturma Hazırlık Komisyonuna üye seçimi. (9/39)

4. — İÇTÜZÜĞÜN 6 NCI MADDESİ GEREĞİNCE BAŞKANLIĞA YÖNELTİLEN SÖZLÜ SORULAR

5. — ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLECEK KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE İÇTÜZÜK TEKLİFLERİ

6. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE İÇTÜZÜK TEKLİFLERİ

7. — MECLİS SORUŞTURMASI VE YÜCE DİVANA SEVK İLE İLGİLİ KONULAR